

P. E. Soukup O. P.

BLAH. ZDISLAVA
BERKOVNA

VÍTĚZOVÉ I.

VÍTĚZOVĚ

měsíčník věnovaný hagiografii a katolické biografii.

Šéfredaktor: P. dr. Silvestr M. Braitl O. P.

Redaktor: Josef Papica.

Vychází 15. každého měsíce kromě prázdnin.

Redakce a administrace, Olomouc, Slovenská 14.

Předplatné 28 Kč ročně, na lopiším papíře 40 Kč.

Účet pošt. spořitelny Brno č. 106.633 pod názvem

Edice Krystal-knihovna, Olomouc.

Výhody v předplatném.

Kdo zaplatí do 1. března, má snížené předplatné 26 Kč. Pro farní a spolkové knihovny jest předplatné pouze 25 Kč. Předplatné na Vítěze a na Hlubinu zároveň placené 50 Kč.

Co máme již připraveno? Životopis bl. Sarkandra, sv. Františka Ass., české svaté duše a veliké vychovatelky s. M. Kosatíkové, karmelitky sestry Alžběty od nejsv. Trojice, sv. Karla Borom., českých světců řádu premonstrátů, sv. Hildegardy.

Sdělte redakci, o které světce a Boží vítěze máte zvláštní zájem, postaráme se, abyste je důkladněji poznali.

Buďte spolupracovníky, doporučte Vítěze svým přátelům, i oni potřebují mravní posily příkladu svatého života.

LITERATURA

CINEK FRANTIŠEK dr.: Arcibiskup dr. Antonín Cyril Stojan. (Lidové závody tiskařské a nakl. v Olomouci.) Str. 1191, cena 85 Kč, váz. 105 Kč. — Pro redakci Vítězů jest zvláštním darem Prozřetelnosti, že může v prvním svazku referovat o dlouho očekávaném a touženém životopise velikého našeho Božího vítěze, našeho Chudáčka Božího, arcibiskupa dra A. C. Stojana. Dr. Cinek byl nejvyšší povolán k tomuto životopisnému dílu: především sám osobně velikou část Stojanova díla znal a jako vychovatel kněžského dorostu zná také všechny ohně a hlubiny kněžské duše, která jest podstatou Stojanovou. K tomu přistupuje nadšení a vroucí láska, která sílila ve zdolání obrovského materiálu, z něhož autor vypracoval dílo, jež bude provždy základem všech ostatních; bude pramenem. Veškerý život Stojanův a

BLAHOSLAVENÁ ZDISLAVA BERKOVNA

P. EM. SOUKUP, O. P.

**BLAHOŠLAVENÁ
ZDISLAVA BERKOVNA**

LAICKÝ APOŠTOLÁT

1934

VÍTĚZOVÉ, OLMOUC

NIHIL OBSTAT
Olomucii, die 25. Sept. 1933
Dr. Pav. Škrabal O. P.,
Censor ex officio.

IMPRIMATUR
Pragae, die 27. Sept. 1933.
Fr. Venceslaus M. Bubeník,
Prior Provincialis.
Reg. fol. 203.

Nr. 17292.
IMPRIMATUR
Olomucii, die 19. Octobris.
Josephus Vyvlečka,
Praeses a. e. Consistorii.

„Je cosi úchvatného v důrazu, s nímž svatý Pavel doporučuje svému žákovi ženy, které pracovaly na šíření evangella.“

Pius XI. 1929, Vlasten. lize franc.

Profesor Em. Rádl napsal letos v Křesťanské revui: „Světovým problémem je dnes najít pravý poměr království Božího k praktické veřejné činnosti. Po světové válce všude na světě ohromně vzrostl zájem o věci veřejné, politika se stala denním chlebem všech lidí. Tímto zesvětštěním života se dostalo do krise náboženství se svým posláním duchovním . . . Němečtí luteráni ukazovali na to, jak jejich církve není poskvrněna světskými zájmy. Dosáhli toho zvláštními theologii: za zbožnost pokládali pouhou „víru“, to jest víru oddělenou od skutků, pouhé náboženské cítění a vyznávání křesťanské theologie. Od tohoto náboženství oddělovali veřejný život, jemuž dovolovali, aby se vyvíjel podle zásad pohanských.“

Že by jen němečtí luteráni? Proto na první místo sbírky Vítězů se dává obraz blahoslavené Zdislavy Berkovny. Aby se ukázal příklad řešení problému pravého poměru království Božího k činnosti na veřejnosti.

Není to výslovně dějepisický obraz, nýbrž náboženský obraz života první slovanské dcery apoštolského Dominika. Svatý Otec Pius XI. ve všech svých projevech o apoštolátě laiků, čili Katolické akci, neustává zdůrazňovati, že toto dílo není vynález nové doby, že je dílem tak starým jako křes-

řanství samo. Blahoslavená Zdislava je jedinečný vzor této práce pro nás a u nás. Proto bude náboženský obraz jejího života líčen tak, aby bylo viděti ducha, který jest ideálem pro všechny pracující apoštolsky, pomáhající kněžstvu. Aby v této práci našli stavovskou knížku duchovní.

Proto je v práci spojeno trojí. Hesla svatého Otce Pia XI. pro práci laiků apoštolů; život blahoslavené Zdislavy, jako uskutečnění těchto hesel; nauka sv. Tomáše Akvinského o ctnostech, kterých je třeba k dotčným úsekům práce laiků apoštolů, aby byla nejen úspěšná, nýbrž i katolická. Tak bude pohromadě vše: hlas Církve Učitelky, příklad apoštolské světice, bezpečná nauka církevního Učitele.

Olomucký arcibiskup Theodor Kohn psal r. 1903 v listě žádajícím blahořečení Zdislavino: „... abychom v ní měli příklad života více svatého a mocnou přímluvkyni, této naší době tak potřebnou.“ To jest účelem této práce.

„Může býti apoštolát, který by měl větší účinnost, než ten, o kterém mluví veliký biskup a mučedník, sv. Cyprían, když praví pohanům: Neztrácíme času mluvením, my žijeme?“

Pius XI. 1925. IV. mezinár. kongr. katol. mládeže.

V procesu blahořečení Zdislavy Berkovny se udává celkem 68 nápadných projevů její zázračné moci, které se staly po její smrti. Ale její život neobsahuje zevnějších velkolepostí, postrádá nápadně vzrušených příhod a projevů, nebeských vidění a zázraků. Nepředpovídala budoucnost, nepsala hluboké myšlenky, nezanechala skvělých pomníků své zářivé velikosti v zevnějších zařízeních; nebyla rádkyní vladařů, neuchvacovala veřejně zástupy. Život paní Zdislavy Berkovny je dokonalé opakování slov Cypríanových: Non multa loquimur, sed vivimus — nemluvíme mnoho, ale žijeme. Žila svůj život v práci a povinnosti, jak je přinesl běh okol-

ností jejího rodu. Ale tento život naplnila ve všech jeho podrobnostech oním duchem, který žádal vtělený Syn Boží slovy: „Následuj mne!“

Dějepisná věda nechala v podrobnostech života blahoslavené Zdislavy některé pochybnosti o letopočtech a jménech. Zjistila však právě to, na čem nám záleží: křesťanskou velikost jejího lidsky všedního života. Všechny dosažitelné zprávy o jejím životě jsou stručně v „Souhrnu života“ na začátku procesu blahořečení. Jeví se tam takový život Zdislavy, ve většině zpráv zvané „Berkovny“:

Narodila se na začátku 13. století. Otcem byl Přibyslav z Křižanova, matkou ušlechtilá paní Sybilla, dvorní dáma české královny Kunhuty. Jemná Zdislavina duše, vedená nejlepším výchovou rodičů, velmi brzo jevila smysl pro pravou cenu života. Ani dětského potěšení nenalézala v pozemskosti. Ve snaze zajistiti si co nejvíce nadzemských hodnot, utekla v sedmém roce do tajemných hlubin blízkých hvozdů, zamýšlejíc žíti poustevnický.

Když tento první projev její silné duše ztroskotal, její duše, která se dosud rozvíjela v ovzduší vojenské kázně, dovedla se povznést vynuceným návratem do rodného domu. Jemná duše vycítila, že poslušná podrobenost je Bohu nejmilejší, proč se jí vůli rodičů od té chvíle učinila nejvyšším lidským zákonem. Hlas rodičů jí byl hlasem Božím. Proto ve svém sedmnáctém roce z vůle otcovy podala ruku k manželskému svazku urozenému pánu na hradě Lemberku, Havlu Markvarticovi.

Stala se manželkou urozeného a bohatého šlechtice, na němž však kromě rodu a majetku bylo málo šlechtického. Ač jeho jednání leckdy ukazuje, že svým způsobem opravdu miloval svou choť, přece více byl tělem i duší voják své doby, hrdý, násilnický, tvrdý, zvyklý přemáhati druhé, ne však sebe. Ale Zdislava nebyla nešťastná. Jednak byla zvyklá ovzduší tvrdé vojenské kázně, když celý mladý věk prožila v pohraniční pevnosti, prostřed šarvátke; jednak na své matce měla příklad měkké ruky,

trpělivé laskavosti, která svou obětí se snažila ulehčovati oběti druhým. Vzor své matky přivedla paní Zdislava na vrchol svaté krásy. Manželi svému vycházela vstříc s jemnou rovnováhou duše, s něžnou ochotou podrobovati se jeho oprávněným přáním, s bezvadnou poslušností, byť se někdy požadovala ne tak poslušnost manželská, jako spíše vojenská. Andělem lásky byla svému muži a svým dětem.

Když Tataři ohrožovali hranice, musil pan Havel táhnouti do pole. Zdislava se zavřela na hradě Lemberku a zařídila si život spíše klášterní panny než paní hradu. Odložila ozdoby, pod šatem hradní paní nosila kající žíněné roucho, značnou část nocí probděla na modlitbách. Ve dne pečovala o hrad a jeho obyvatelstvo a všechny, kteří se tam utíkali ze strachu před nepřitelem. Zároveň v duchu apoštolském se snažila upravovati v duších cestu lepšímu pochopení Kristova náboženství, Kristovy lásky u všech, které na hradě opatrovala. Staré záznamy se zálibou rozvádějí, jak zvláštní byla její schopnost konati to, co připomíná apoštol Pavel Galatským, že jim tak líčil utrpení Páně, jako by před jejich očima byl Kristus ukřižován; tak živě, tak procítěně, s takovým zápalem vlastního pochopení a lásky svého srdce. Polákům, Maďarům, Prusům, kteří prchali před hrůzou tatarskou, tak paní Zdislava sloužila v jejich tělesných i duševních potřebách s pravou velkodušností apoštolskou, že mohla říci opět se svatým apoštolem Pavlem, že pro ni není ani Žida, ani Řeka, nýbrž jen duše, zaplacené drahocennou krví vtěleného Syna Božího.

Když první slovanští duchovní synové apoštolského Dominika nastoupili svou apoštolskou cestu ke Slovanům, dychtivě se paní Zdislava přidala k jejich apoštolátu. Kroniky praví, že si je oblíbila, „protože úchvatně mluvili o utrpení Ježíše Krista“. Postarala se, aby v Jablonném vznikl dominikánský kostel a klášter; a to nejen penězí, nýbrž i vlastní

nádenickou prací, kterou konala celé noci na novostavbě. Ona byla snad vůbec první slovanskou terciářkou dominikánského řádu. Přijala roucho třetího řádu, aby se tak ještě s větší účinností a oprávněností a záslužností mohla připojiti k jejich apoštolským pracím. Složila sliby třetího řádu, jemuž se tehdy říkalo Voj Ježíše Krista.

Podle všeho bylo jí dopřáno deset let žítí a pracovati jako účastnice apoštolské činnosti Bratří kazatelů. Žila jako účastnice, protože veřejně nosila řádové roucho, denně navštěvovala všechny společné bohoslužebné modlitby Bratří v jablonckém klášteře, vyprošovala si zbytky prostých jídel Bratří, své panské pokrmy rozdávajíc chudým. Pracovala s Bratřími v apoštolské činnosti všemi způsoby, které jí byly možné. Co nejvíce omezovala svá osobní vydání, aby hojnou podporou mohla učiniti pozemsky smýšlející duše přístupnějšími; šla mezi nejchudší a nejobožejší, sama chodila napřed tam, kde měla býti kněžským apoštolům připravena cesta. Modlila se, obětovala, pracovala pro duše s jediným přáním, aby utrpení Páně nebylo pro nikoho nadarmo.

Sebe nedbala, vedle svých svědomitě zastávaných povinností žila skutkům duchovního a tělesného milosrdenství a tak podstatně usnadňovala kněžskou práci pro spásu a vedení duší. Po takové apoštolské spolupráci chtěla odpočívati po smrti tam, kde vlastně její duše nejvíce žila. Dala si upravit hrob v dominikánském klášteře v Jablonném. Nežli však odevzdala svou duši Stvořiteli, chtěla ještě prodloužiti svou apoštolskou horlivost. Na smrtelném lůžku pohnula svého manžela ke slibu, že bude pokračovati v jejím díle. Což pan Havel, jako pravý ukázněný voják, nejen slíbil, nýbrž i zachoval.

Roku 1252 začátkem ledna zemřela. Ale nezemřela v duších lidí. Byla uctívána jako světice. Rýmovaná kronika z konce 14. století již o ní mluví jako o uznané národní české světici, a připisuje jí uzdra-

vení velikého počtu nemocných, i kříšení mrtvých.

To jest apoštolát blahoslavené Zdislavy, jež roku 1907 byla postavena jako blahoslavená na oltáře katolické Církve.

„V samotě se tvoří pokojní a smělí bojovníci Ježíše Krista. Nadpřirozený a niterný duch je musí oživit a držeti nad politickými agitacemi.“

Pius XI., Mens nostra, 1929 a belgické mládeži 1927.

Svatý Tomáš Akvinský 2. II. 182, 4, řeší otázku pořadu života činného v práci pro bližního, a života obráceného do vlastní duše, aby byla zdokonalována. Praví, že niterný život je podle své povahy před životem činným navenek, protože se oddává přednějšímu a lepšímu. Proto také navenek činný život musí být uváděn v pohyb a řízen od života duchovního. Jeho slova jsou v naprostém souladu s prohlášením svatého Otce Pia XI. o bojovnících Ježíše Krista a jejich výchově.

Všechny pravé Boží apoštoly vyznačovala snaha prováděti tuto zásadu, počínajíc samými apoštoly Páně, i jejich Mistrem. Kdo chce hlásati ideály, musí jimi býti sám proniknut nejvíce, kdo má svou práci vésti do oblastí božských ideálů, musí býti sám napřed božským proniknut. Poznání nesmírné ceny božských hodnot pak nutně působí v mysli pravé ocenění, to jest znehodnocení pozemských hodnot. Úsilí o božské hodnoty nutně vede do tichého odloučení samoty, a čím větší pochopení pro božské hodnoty, tím větší láska k samotě, v níž se nejprve hledá spojení s božským, aby se pak vyšlo pracovat.

Apoštolská duše musí napřed býti vychovávána samotou. Láska k nerušené odloučenosti samoty duše s Bohem vyznačuje blahoslavenou Zdislavu velmi nápadně. V aktech blahořečení jsou zprávy o tom shrnuty do celkového obrazu lásky k samotě, která sbližuje s Bohem: „Ve věku obvykle největší

dětské hravosti ukazovala největší potěšení, když směla tiše naslouchati poučováním o Bohu. S tak nabytým poznáním se uchylovala do odlehlých komnat a dlouho v tichém zadumání si opakovala, co slyšela, aby se to stalo skutečným majetkem její duše, která chtěla růsti. Duše sedmiletého dítěte již pochopila rozdíl mezi hodnotami pozemskými a nebeskými, takže chtěla žítí výhradně Ježíši Kristu. Co slyšela o svatých, chtěla uskutečnit v životě věnovaném jen modlitbě a kajícím.

Láska je vynalézavá. Zdislavina láska k samotě jí po prvním nezdaru neopustila. Doma v zapomenuté komůrce si utvořila poustevnu, kde uskutečňovala poustevnictví ještě obtížnější než poustevnictví prostřed krásné přírody; cele obrátila mysl k Bohu, cele se odvrátila od přichylnosti k pozemskému. Poslušností uvedena doprostřed pozemských starostí a záležitostí, neodložila ani lásky k samotě, ani samotou samou, i uprostřed péče mateřské o muže, rodinu, ubožáky a vězně. Jako v dětských letech uměla řídit kroky chůviny, aby procházkou se octly v kostele, tak i paní Zdislava si uměla život upravit tak, aby v něm byla vůně samoty s Bohem. Ochotně provázela manžela ke dvorským slavnostem, ale doma byl její život ohrázen třemi komnatami: rodinnou, nemocných a komnatou, kde byla sama se svým Ježíšem, když jí nikdo z lidí nepotřeboval. V té poslední se upevňovala v nejněžším smýšlení pravých pracovníků Božích: cokoli učiní jednomu z nejmenších lidských bytostí, že učiní samému Spasiteli všech lidí. V nepřítomnosti manželově pak nejen jako projev věrné lásky manželské, ale hlavně jako projev hladu duše po Bohu, tím více pěstovala svatou samotou.

Proto byla její práce tak požehnaná, proto jí hned přijali za spolupracovníci velmi vhodnou a připravenou apoštolští kněží Hyacint a Česlav. Samota tak svatě pěstovaná vtiskla jí do duše nejen spolehlivé ocenění nadpřirozených hodnot, nýbrž i podíl síly, kterou Vykupitel světa působil na du-

še. Samota ji pronikla nebem, a proto mohla se povznést nad všechny pozemskosti občanských zápletek a shonů, aby tím účinněji vedla k lásce Boží.

Tajemství původu lásky k samotě u všech pravých apoštolských duší jest vědomí prvního a hlavního smyslu lidského života: Milovati Pána Boha z celého srdce, celou myslí a všemi silami. Neboť to jest první a hlavní účel veškerého apoštolátu, aby Bůh byl milován. Svatý Tomáš Akvinský, 2. II. 27, 5. praví, že jest povinností člověka milovati Boha cele v tom smyslu, že „celou svou mohoucností má člověk milovati Boha, a co má, všechno má dáti do služeb lásky k Bohu. Jako v Bohu nic není, co by nezasluhovalo největší lásky, tak v člověku nemá být nic, co by se neřídilo zásadami lásky k Bohu“. Taková služba lásce Boží ovšem vyžaduje zjemnělosti duše, která nejen povšechně vidí, že Bůh zasluhuje největší lásky, nýbrž která má i promyšleny nejrozmanitější stránky a krásy Boží dobroty a také nejrozmanitější stránky lásky člověka k Bohu. A také má prožité mnohé z těch nejrozmanitějších stránek lásky lidského srdce k Boží dobrotě. Toho se nenabývá ve shonu světských starostí, toho se nenabývá, jak praví svatý Otec Pius XI., „politickými agitacemi“, ani životem vedeným podle lidské chytrosti. To roste v duši jedině ve vyhledávaném a vědomě pěstovaném osamocení duše s Bohem.

To musí předcházeti apoštolátu, má-li být pravým apoštolátem, to jest vedením duší k lásce Boží přes náležité poznání Boha. Duše vpravdě apoštolská znova se bude dychtivě vraceti do samoty, aby tam obnovila své síly, aby se tam vystavila paprskům Božího světla a Boží lásky. Neboť věčně bude platiti slovo svatého Bernarda: „Míra lásky k Bohu jest nezměrnost.“ Apoštolská duše musí vždy míti sama více lásky, než chce a může dosáhnouti u duší druhých, jimž ukazuje velikost, důležitost a krásu života pro Boha. Stojí za dlouhé úvahy věkovitá myšlenka svatého Tomáše Akvinského:

„Níterný život není zařízen k ledajakému milování Boha, nýbrž k dokonalému. Ale činný život jest nutně zařízen k němu jako lásce k bližnímu.“ (A proto zevnější činný život může utonouti v prokazování službiček, které v určité zaslepenosti sebe-lásky jsou považovány za veliké, a v nich může utonouti hloubka lásky k Bohu.) „Od vniterného života se jde teprve k činnému navenek, ježto zevnější činnost musí býti řízena níterným životem; jako také cvičením se nabývá zručnosti a se zručností každý dokonaleji pracuje.“

Apoštolská duše tedy musí býti nutně vycvičena a proto soustavně cvičena v pravidelném níterném duchovním životě. Jedině v tom jest tajemství apoštolských úspěchů a neúspěchů; v tom jest rozluštění záhady, proč z lidí zdánlivě oddaných práci na venek vyrostli světci a proč u jiných táž a třebas i větší práce neměla hlubšího úspěchu. Jedněch všechna práce byla provázena vědomou a pěstovanou láskou k Bohu. Proto pak i jejich skutky působily touto skrytou láskou Boží, protože duše má pro ni vnímavost, i když je zavalena hříšností. A proto také zase jejich zevnější činnost jen rozmnožovala jejich lásku k Bohu a jejich touhu po Bohu.

„Stále více, stále lépe; stále více pravdy, více dobra, více lásky a především více svatosti. — První a hlavní cíl Katolické akce jest sledovati vlastní dokonalost.“

Pius XI., 1927 franc. mládeži, a 1929 Laetus sane nuntius.

V církevních hodinkách o blahoslavené Zdislavě z r. 1725 má hymnus ve Chválách prosbu: „Ó blahoslavená Zdislavo, srdce obnovuj, učíš, bychom nikdy nepozbyli darů nebe, ctnost vždy drželi jako hlavní věc, stále rostli ve ctnostech a dobrých skutcích.“ Obnovovati srdce, aby nejen nikdy neočabla, nýbrž aby v křesťanském životě vedlo

k dokonalému dílu, jako v životě přirozeném. V přirozeném životě dokonalost naráží jednou na zed stáří nebo nemoci a slabosti. Ale v křesťanském životě není stárnutí, je-li v srdci živena a obnovována snaha po dokonalosti životních činů křesťanských.

U blahoslavené Zdislavy můžeme pozorovat kteroukoli stránku jejích skutků, na každé nalezneme záři uvedeného papežského hesla pro laický apoštolát: stále více, stále lépe. Poznala Pána Ježíše, ale jejímu srdci nedostačí prostě milovat, býti u něho: chce býti jen jeho; nejen jeho, nýbrž i pryč od lidí a ode všeho, co není on, chce býti jen u něho. Poznala, že Božímu srdci je milá poddanost: jde až na nejzazší hranice a projevuje poslušnost i služebnictvu, dokud nebyla hradní paní. Je v manželství spojena s mužem, jehož povaha je jí trnovou korunou: nesnáší jen s trpělivou a smutnou odevzdaností bodání ostnů, nýbrž dopracuje se k takové radostnosti, jako by to bylo jejím štěstím. Radostnou láskou z násilnické povahy činí poddajně milujícího druha, jenž si přeje umřítí s ní. Zná cenu kajících skutků: ale jde až k největšímu ponížení v nich, jaké v té době bylo možné u šlechtičny, služebná jí musí mrskati kopřivami. Když se setkala s blahoslaveným Česlavem, byl její duchovní život tak vyspělý, že by se zdálo nemožné jíti dále: sotva však poznává další možnost, přidati se k řeholnímu způsobu života, jde, kam může nejdále. Z rukou blahoslaveného Česlava přijímá šat Třetí řehole domlnikánské. To tehdy znamenalo nošení šatu stejného s šatem nejposlednější členky. A paní Zdislava tak veřejně vychází mezi lid. Chce postaviti klášter a kostel svým bílým Otcům. Vyžádati potřebný náklad na stavbu by se zdálo dosti. Ale blahoslavené Zdislavě to nedostačí. Jde i tu až na hranice možnosti: v noci přichází na prázdné staveníště a koná, co nesměla konati před lidmi; jako nádenice vlastníma rukama donáší stavební hmoty, aby je ráno řemeslníci našli poruce. Pro-

niknuta věrou viděla v duchovních synech svatého Dominika kněze s posláním Božím: ale vystoupila na vrchol ducha víry i v tom, takže starý kronikář zapsal: „Duchovní syny svatého Otce Dominika tak milovala a s takovou uctivostí a srdečnou radostí je viděla, jako by hleděla na některého svatého nebo anděla s nebe.“ Věděla, že poctivý a důsledný křesťanský život sám sebou má účinnost neodolatelného příkladu. Ale též kronikář praví: „Uměla v dokonalé moudrosti spojit život tiché povinnosti s činností navenek, takže se snažila u všech a u každého, s kým se setkala, oči a mysl obrátiti k opravdovému životu katolicky křesťanskému a k následování svého příkladu.“ Ve všech oborech jejího života vyniká heslo práce: ale ve všech zprávách o jejím životě se praví, že jí to nedostačilo; „věčný boj vypověděla nečinností“.

Svatý apoštol Pavel psal v druhém listě Korintským slovo, které navždy musí býti heslem apoštolsky pracujících: „Já pak milerád vše vynaložím, a nadto sám sebe dám pro vaše duše.“ Naukový obsah a odůvodnění jest u svatého Tomáše v nauce křesťanské dokonalosti (2. II. 184, 2. 3). Křesťanský život je tak dokonalý, jak je dokonalá láska k Bohu. Člověk nemůže Pána Boha milovati tolik, kolik lásky Bůh zasluhuje svou dokonalou dobrotou nekonečnou; tak dokonale se může milovati jen Nekonečný sám. Ani nelze v pozemském životě Boha milovati tak dokonale, aby v žádném okamžiku nebylo vůbec nic milováno kromě Boha, protože to je stav blažených v nebi. Ale může býti na zemi dokonalá láska, a tím dokonalý křesťanský život dvojím způsobem: Jednak, že se člověk úplně a navždy odvrátí ode všeho, co je těžkým hříchem; jednak, když také ze své lásky vylučuje všechno, co zdržuje vznět lásky k Bohu. To se děje zachováním tak zvaných rad evangelia, jež jsou nástrojem dokonalosti v lásce k Bohu, aby Boží vůle byla zachovávána nejlepším možným způsobem. Rady evangelia zachovávané vedou až k na-

prostému odstranění překážek dobrovolným odřeknutím majetku, rodiny a svobody.

I v přirozeném lidském životě nejlepším člověkem a nejlepším pracovníkem jest, kdo se nevychová jen v hlavních obrysech, kdo nepracuje jen zhruba, nýbrž stále hledá podrobnějšího poučení, uváží a třeba zkusí každou radu, která se mu zamlouvá, jak v sebevýchově, tak v činnosti. V náboženském životě je tato záležitost mnohem jednodušší než v časných záležitostech lidských. Máme tu totiž rady samého Boha nejmoudřejšího, Věčné Pravdy, rady nečetné a o sobě velmi jednoduché. Máme příklad vtěleného Syna Božího a těch, kteří svým životem ukázali, jaký jest účinný způsob tyto rady a tento příklad uskutečniti, to jest projevovati Pánu Bohu stále větší lásku.

Apoštolským pracovníkům se tu naskýtá nesmírná, ale také nesmírně ušlechtilá a krásná práce, ježto právě oni musejí býti nejvíce proniknutí láskou Boží a nejbližše vtělenému Synu Božímu, jenž přišel spasiti, co zahynulo. Svatý Otec Pius XI. jmenuje pravdu, dobro, pokoj, lásku, v nichž má podle jeho pokynů apoštolský pracovník usilovati o stále více a stále lépe, aby vůbec dostal úkolu pracovníka katolické činnosti. To jest, aby konal hlavní úkol katolické činnosti, která již svým jménem značí činnost pro zevšeobecnění lásky k Bohu. Skvělý úkol a nejkrásnější životní práce, je-li konána tak, jak je napsáno o blahoslavené Zdislavě ve starém hymnu: „Slovem i srdcem dychtila po božském.“

Úsilí o „stále více a stále lépe“ vyžaduje ještě jedné ctnosti, kterou svatý Tomáš Akvinský připojuje k opatrnosti a nazývá ji učelivostí. Toto úsilí se totiž octne před skoro nesčetnými možnostmi, které se myslí představují nebo které jsou raděny, a třebas jen horlivým duchem tušeny. Nebo s druhé strany nemožnosti a nebezpečí, kterých pracovník apoštolský netuší a před nimiž je varován. Na nesčetnost podrobností nedostačí ani zkušenost, ani

inteligence jednoho člověka. Proto praví svatý Tomáš: „V tom potřebuje člověk poučení od druhých, hlavně od pokročilých věkem, kteří nabyli zdravého úsudku o účelnosti činů. Pročež Aristoteles praví: Je třeba dbáti zkušených a starších a moudrých v projevech a domněnkách.“ Pro apoštolské pracovníky mezi zkušenými a starými jsou na prvním místě „starší“ v katolickém smyslu, totiž autorita Církve a jejích pravomoc majících zástupců. Učelivost od Církve, učelivost od kněžské autority, to jest pravá a hlavní učelivost, nezbytně nutná ku práci v apoštolsky katolické činnosti.

„Všichni, kteří pracují v Katolické akci, a ji rozvíjejí, činí tak modlitbou, prací a obětí.“

Pius XI., Ex epistula, 1928.

„Největší radostí jí bylo navštěvovati chrámy a kaple, v nichž se kněží a řeholníci modlili pravidelně církevní hodinky a kde se zbožně pěly chvály Boží; a to tak, že leckdy k největšímu povzbuzení věřících celé dny se účastnila služeb Božích, při nichž byla přítomna s nejněžnější a nejpozornější zbožností.“ Tak píše P. Řehoř Schmied, převor jabloneckého kláštera dominikánského, ve své knize o blahoslavené Zdislavě, o jejím životě před manželstvím. Poněvadž byla provdána ve svém sedmáctém roce, můžeme z té zprávy viděti, jak hluboký byl duch modlitby, jenž ovládal tuto mladou duši. Jeví se tu vytrvalost v modlitbě, která je možná jen po dlouhém a úspěšném výcviku, při němž duše poznala radosti modlitby. Je v tom i vyvinutý smysl pro modlitbu liturgickou, totiž pro modlitbu, při které je si duše vědoma, že se modlí s celkem Církve, a modlí se totéž, co se Církev jako celek modlí při bohoslužbách; bylo to pochopení, které se tolik doporučuje apoštolským pracovníkům právě dnes, že totiž účasti na této modlitbě má jednotlivcovu modlitba sílu modlitby celé Církve, te-

dy sílu modliteb všech svatých duší v tomto celku Církve. Jako paní hradní musila blahoslavená Zdislava více pěstovati druhou a třetí část katolické činnosti, práci a oběti. Ale i při tom byla její modlitba taková, že vidíme nejen lásku k modlitbě, kterou měla v mladosti, nýbrž i lásku ještě vyspělejší. Tehdy modlitbě obětovala dobu, která měla patřiti zaslouženému oddechu, když den celý věnovala práci a oběti.

P. Schmied ve svém nadšení pro blahoslavenou Zdislavu tvrdí, že Šalomoun v knize Moudrosti, 31, když popisuje ženu statečnou, kreslí „živými barvami co nejpřesněji obraz blahoslavené Zdislavy, neboť ona byla vpravdě žena bdělá, pilná, pracovitá; nečinnost v kterékoli době měla v největší nenávisti, pročež všechen volný čas věnovala práci pro chudé, vdovy, sirotky a zvláště pro konvent Bratří kazatelů v Jablonném; pro ně všechny tkala, šila a prala. Všechny své lidské povinnosti vykonávala bezvadně a tak dovedně svět ošálila, že její hluboce svatý život se nikomu ve svých podrobnostech neprozradil v jejím širším okolí“. Její zevnější práce a pozemská neúnavnost však byla náboženskou službou, protože všechna její pečlivost směřovala k tomu, „aby se den ode dne zdobila novými a krásnými ctnostmi, vidouc, že jedině ctnost je onen krásný drahokam, jenž jest od Boha a moudrých lidí uznáván za pravou ozdobu člověka“.

Zrovna bezedná hloubka oběti a obětavosti blahoslavené Zdislavy se ukazuje v její lásce k bližnímu, o které bude zvláště řeč. Je také patrná z jejího ducha a způsobu modlitby a práce. Ale nejvíce se jeví v její kajícnosti. Již o jejím životě za svobodna píše kronikář: „Místo měkké prachové peřinky tvrdá zem, pod hlavou studený kámen, na těle ostré žíněné kající roucho. Klekala při modlitbě na drobných oblázcích, takže často místo její modlitby bylo zbarveno krví; když byla bolest nesnesitelná, pouze prstem se opřela o zeď, aby

mohla dále konati pokání. Bezohledně přísnými posty a častým bičováním se mučila.“ V nepřítomnosti svého manžela pověsila do své komnaty obraz Ukřížovaného a před ním pokračovala ve bdění a kajících skutcích, které ve svém mládí začala. Když v zimě chodila do svého chrámu Bratří kazatelů, schválně chodila oklikou přes zamrzlý rybník, aby po sněhu a ledu mohla jíti bosa. To blahoslavená Zdislava přidávala k obětem, které všem jejím smyslům ukládaly návštěvy v příbytcích ubožáků, nemocných a vězňů.

Svatý Otec Pius XI. praví, že apoštolát katolické činnosti se může rozvinouti jen modlitbou, prací a obětí. Život blahoslavené Zdislavy ukazuje, jak je to slovo pravdivé. Neboť svou činností v modlitbě, práci a oběti dosáhla změny v povaze a smýšlení svého manžela; ve své vojácké a panské povaze neměl pro ubožáky než tvrdé nadávky, když jim paní Zdislava věnovala svou péči. Ale nakonec slibuje umírající své svaté choti, že se jim po její smrti bude věnovati sám! Modlitba, práce a oběti, toť souhrn katolické činnosti samého vtěleného Syna Božího a jeho apoštolátu; toť souhrn příčin úspěchů, jichž za těch podmínek dopřává Boží milost. Neboť tyto tři věci jsou projevem statečnosti katolické duše, statečnosti, která překonává všechny překážky.

Svatý Tomáš Akvinský (2. II. 123, 1) praví: „Překážkou lidské vůle ve správném konání jest, že vůle jest odpuzována od toho, co je podle rozumu; a to něčím nesnadným, co nastalo. A na odstranění této překážky se vyžaduje statečnost myslí: aby se totiž opřela těmto nesnázím. Jako tělesnou statečností člověk překonává a zapuzuje tělesné překážky.“ Tu myšlenku objasňuje výrokem Ciceronovým, že statečnost myslí je vědomé podstoupení nebezpečí a setrvání v námaze. Statečnost má potlačovati rozpaky a strach, má v člověku udržovati silnou odvážnost, která dospěje až k zálibě v pozemských tvrdostech pro krásu vítězství.

Statečnost je spojena s velkodušností, která důvěhuje ve veliké vítězství. Družkou její je velkomyslnost, která se neleká žádných nákladů k dosažení velikých cílů. Vede k pevné vytrvalosti v zápase s překážkami. Statečnost takovými způsoby pěstovaná znemožní vliv slabostí nebo nectností, které vždy a všude ohrožují apoštolsky pracující duši: strach nemůže ochromit statečné duše, ani obráceně opovážlivost, která by chtěla vše očekávat od vlastních sil. Pozbude svého vlivu vrozená nesmělost a malomyslnost, která ukazuje záležitosti a překážky větší než jsou, a síly člověka a jejich možnosti snižuje, zabraňuje myšlení na všemožnou pomoc Boží.

Konečně křesťanská statečnost je záhubou nejhoršího nepřítele katolického apoštolátu, marnivosti a hledání lidského uznání a světské chvály.

Své články a křesťanské statečnosti končí svatý Tomáš myšlenkou hluboké krásy o čtvrtém blahoslavenství, které spojuje se ctností statečnosti. Vyžaduje veliké statečnosti, aby někdo konal a šířil spravedlnost; ale mnohem větší statečnosti vyžaduje, aby to konal s nenasytnou touhou. Pročež vrcholem statečnosti a zároveň největším štěstím statečné duše jest, co prohlásil Pán Ježíš: „Blahoslavení, kteří lačnější a žízni po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou.“ Duše štěstím nasycená, to jest odměna statečnosti apoštolské v modlitbě, práci a oběti. Neboť statečnost, vítězná v modlitbě, neúnavná v práci a nesobecká v oběti, vyučí duši v trpělivosti, znemožňující vliv smutku, který je strašným nepřítelem apoštolské práce, ochromuje celou duši. I o tom mluví svatý Tomáš 2. II. 136, 1: „Smutek má velikou sílu překazit dobro, podle slov apoštolových: Světský smutek působí smrt; a Kaz. 30: Mnohé zabil smutek a není v něm užítku. Proto musí člověk mít ctnost, skrze kterou by mohl odolávat smutku, aby totiž rozum nepodléhal smutku. To je veliká ctnost apoštolská, trpělivost. Proto praví Augustin v knize O trpělivosti,

že trpělivostí člověk snáší zlo klidnou myslí, by rozrušený duch neopouštěl dobra pro zla, skrze která může přijít k dobrům ještě větším.“

Vzor všech apoštolských duší, svatý Pavel, prozradil svůj osvědčený způsob, zachovat trpělivost, když řekl: „Zlo přemáhej dobrem!“ Jakým dobrem? Myšlenkou na dobrého Boha, jehož lásku chceme šířiti. Proti tomuto dobru mizí každé zlo. Ale jen statečná duše má dosti síly k tomu.

„Jejich dílo bude kulhati, bude nestálé nebo naprosto neplodné, nebude-li prodchnuto a rozohněno láskou k bližnímu bez jakéhokoli rozdílu.“

Pius XI., Laetus sane nuntius, 1929.

Blahoslavené Zdislavě urozenost byla jen větším příkazem a účinnějším prostředkem „skláněti se ke slabým a povrženým bytostem, aby je pozdvihla“, ukazujíc jim zblízka pravou velikost, která se nenajde než v dobrotě. Prostý lid v Jablonném mohl říci, co v naší době řekl dělník pařížského předměstí: Ta dáma, jež mne navštěvuje, jest asi princezna; neboť je tak veliká s velikými a tak malá s malými. Blahoslavené Zdislavě byli „její“ nejen ti, kteří jí byli blízcí rodem; všichni byli jejími bratry a sestrami v nadpřirozené lásce; chtěla je míti za své pouze proto, aby skrze ni se stali Božími. Její mysl pronikala do propasti Umučení, zde se učila milovati lidi. A za příkladem svého Pána mohla říci slova, která On v modlitbě řekl den před svým umučením: „Otče svatý, prosím za ty, které jsi mi dal... když jsem byl s nimi, zachoval jsem je ve tvém jménu... posvět je vpravdě.“ (Mme De Ganay.)

Šlechtična, o které starý kronikář napsal, že byla „bdělá a dbalá cti“, v záležitosti křesťanské lásky k bližním jako by zapomněla i na bdělost, i na tehdejší pojem šlechtické cti. Manžel paní Zdislavy říkal ubožákům „špinaví lotři“. To bylo docela

v duchu doby. Šlechtický mrav uměl velmi jemně prokazovatí úctu vyšším a rovným, dolů však znal nejvýš ledovou shovívavost. Ale blahoslavená Zdislava hleděla s větší úctou na lidi stavovsky nižší, nežli na rovné a vyšší. Rovným a vyšším prokazovala úctu podle pravidel pozemské slušnosti, prozářené křesťanským duchem. Ale „se zvláštní pečlivostí se co nejlépe starala ve svých chudých o samého Pána všech Pánů. Proto opuštěné chudáky brala ke svému stolu, sama jim podávala pokrm, posluhovala jim a co nejlépe s nimi nakládala. Proto se jí obecně říkalo Matka chudých. Nemocné osobně obsluhovala, potřebný pokrm a nápoj podávala, jejich rány ošetřovala.“ Žádné chudoby, žádné špíny, žádné nemoci se neštítala, ani nemoci nakažlivé, takže si lidé vypravovali, že svým dotekem uzdravovala malomocné.

Opravdovost této vznešené, nerozlišující lásky k bližním se nejlépe dokázala při smrti paní Zdislavy Berkovny. „Plakaly pro ni vdovy a ubozí sirotci, protože ztratili dobrotivou živitelku; plakali opuštění poddaní, zbavení paní tak vlídné a milostivé; plakali mladí a staří, velcí a malí, bohatí a chudí; ale ze všech nejvíce plakal při její smrti manžel, jehož nemohl utišiti.“ (Schmied.) Pověst pak dobře osvětluje ocenění ryzosti svaté lásky a jejích obětí, které paní Zdislava přinesla ubohým bez rozdílu. Vypravuje, že se záhy po smrti zjevila svému choti, všecka zářící, oděná rouchem červeným, známkou to mučednických zásluh. Její dílo nebylo ani nestálé, ani neplodné.

Jediný pramen, ze kterého by mohlo v lásce k bližnímu prýštití dělání rozdílů při prokazování nebo odpírání skutků křesťanské lásky, by byl hřích. Neboť pro křesťanské smýšlení jedinou ohavnou a nenávisti hodnou věcí jest hřích. Svatý Tomáš Akvinský však ukazuje, že pravý křesťan nesmí ani z tohoto pramene čerpati rozlišování ve skutcích nebo odpírání lásky. Napřed stanovil zásadu (2. II. 25, 1): „Bližního lze milovati buď pro

něco, co jest jeho vlastní, jako když někdo miluje bližního z dychtivosti něco od něho získati; jiným způsobem lze bližního milovati proto, co je v něm Božího, jako když jej milujeme pro spravedlnost.“ Láska prvního způsobu nemá nic společného s povinnou křesťanskou láskou k bližnímu, neboť sám božský Spasitel ji nazval pohanskou, ježto je pouhým sobectvím. Pravou láskou křesťanskou je teprve druhý druh lásky. Potom sv. Tomáš přechází zpřímá na otázku, zda také ve hříšnicích je něco Božího: rozumí se hříšník, který smrtelným hříchem ztratil lásku Boží. Je totiž jasné, že v člověku, který má lásku Boží, poněvadž jest v posvěcující milosti, je nejen velmi mnoho Božího, ale veliké bohatství Boží, takže tu jest povinnost křesťanské lásky i při nejodpornějších zevnějších vlastnostech těla nebo duše. Hříšník ztratil lásku Boží, a s ní mimo snad víru a naději, všechno nadpřirozené bohatství duše; proto jest oprávněná otázka, zda nepozbyl práva na křesťanskou lásku k bližnímu. Ale svatý Tomáš zjišťuje, že i ve hříšníku, i v tom nejhorším, i když třeba pozbyl i víry a naděje, stále zůstává něco Božího.

Dovolává se slova svatého Augustina, jenž praví: „Když praví: Milovati budeš bližního svého, je jasné, že každého člověka máme považovati za bližního. Ale hříšník nepřestává býti člověkem, ježto hřích nezbavuje člověka lidské přirozenosti. Lze totiž ve hříchu mysliti dvojí, přirozenost a vinu. Podle přirozenosti, kterou hříšník má od Boha, je schopen věčné blaženosti, láska pak se opírá právě o společenství v blaženosti věčné, budoucí; proto hříšný pro svou přirozenost má právo na křesťanskou lásku k bližnímu. Ale jejich vina je proti Bohu a proto je překážkou blaženosti. Tedy vzhledem k vině je vůči hříšníku nenávisť.“ Ale hned v další větě nesmírně jemným způsobem dává svatá duše Tomášova přesný výraz této nenávisťi: „Máme totiž na nich nenáviděti, že jsou hříšníky (tedy nikoli tak: nenáviděti je jakožto hříš-

níky, nýbrž nenáviděti jejich hříšný stav) a milovati je jakožto lidí schopné blaženosti." Poněvadž pak až do smrti i u největšího hříšníka je možnost obrácení a proto schopnost blaženosti věčné, má právo každý člověk na křesťanskou lásku.

Odpovídaje pak na námitku, přichází sv. Tomáš k nejtěžšímu stupni křesťanské lásky vůči hříšníkům: když totiž hříšník je náš dosavadní přítel, že toto je pro lidské srdce nejtěžší na lásce k bližnímu, víme bez dlouhého uvažování, protože každý cítí, jak se právě proti takovému hříšníkovi bouří všechno v srdci dosavadního přítele. Ale svatý Tomáš praví jednoduše: „Hřešicím přátelům se nemá odpírati dobrodiní přátelství, dokud je naděje na jejich uzdravení; právě tím více se jim má poskytnouti pomoci k opětnému nabytí ctnosti, ještě více než k nabytí peněz, kdyby je ztratili — čím více ctnost je přátelství bližší nežli peníze.“ Kdy jsme oprávněni říci, že již není žádné naděje, získati lásky Boží? Nikdy, dokud člověk není skutečně mrtev tělem; dokud žije, jsme dokonce pod těžkým hříchem povinni doufati v jeho spasení, ježto nemáme práva rozhodovati, když nám Pán Bůh nezjevil své rozhodnutí, nemáme práva stanoviti meze nekonečné lásce Boží.

To je pravá a úplná apoštolská láska, která nikdy nekolísa, ani nečiní rozdílů. V ní se odráží apoštolská duše Spasitele světa, jenž přišel spasiti všechny a dáti život svůj za všechny.

„Obnoviti v duších světlo víry a oheň lásky a plné pochopení nauk, plné zachovávání přikázání.

Pius XI., Ubi arcano, 1922.

Heslo sv. Otce naukově souvisí s předešlým, je jen jeho pokračováním, prohloubením a odůvodněním. Ukazuje podrobně cíl, který má míti na zřeteli apoštolsky pracující duše, když koná skutky lásky k bližnímu. Obnoviti v duších světlo víry

a oheň božské lásky jest probouzení a posilování a udržování schopnost věčné blaženosti. Přivést k plnému poznání víry a k plnému zachovávání Božích přikázání, to jest posilnění svaté naděje, jak jen jest s milostí Boží možno.

I tento další krok jest skvěle uskutečněn v životě blahoslavené Zdislavy. V knize francouzského vědce Coulanges o starověkém životě se praví: „Můžeme se domnívati, že manželka měla účast na domácím kněžství manželově a že z toho plynula úcta ženy, jíž nebyla nikdy zbavena ve starověkém světě římském a řeckém.“ Takovou domácí kněžkou můžeme v jistém smyslu nazvati paní Sybillu, matku blahoslavené Zdislavy. Jest o ní zapsáno, že se dělila o moc se svým manželem Přibyslavem, že dostala od něho plnou moc na řízení a obstarávání domácích záležitostí. Avšak paní Sybilla si stanovila vyšší cíl, který se ještě spíše může nazvati cílem kněžským, dostati se skrze časné služby k duším těch, o něž pečovala. Jako pravá matka, brala své děti od jejich útlého mládí k těmto službám a starostem, příkladem a slovem je učila této zcela nadpřirozené lásce, která nepůsobí ani pýchu v dobrodinci, ani ponížení obdarovanému, a jest nejkrásnějším a nejúplnějším řešením sociální otázky. Její vyvolené dítě Zdislava tiše sledovalo matčino slova i matčino příklad.

Co viděla u své matky a čemu se z jejích slov naučila, to přivedla k dokonalé kráse, když se sama stala kněžkou domácnosti pana Havla Markvartice. Dbala o duši svých poddaných a všech, kteří přišli do obvodu jejího vlivu. Čím jemnější bylo její vlastní vychování, tím více cítila nedostatky těch duší, celkem sice nezkažených, ale drsných a nevyučovaných. Protože od mládí nejmilejším předmětem jejích rozjímání bylo umučení Pána našeho Ježíše Krista a jeho svatý kříž, proto tak dobře pochopila výchovný význam těchto tajemství, která vychovávala také lid drsný a nevyučovaný. Při každé příležitosti svým svěřencům ukazovala

velikost a krásu milosrdenství nebeského Otce a jeho vtěleného Jednorozeného Syna.

Jak se snažila uplatnit světlo víry a oheň lásky, vypravuje francouzský životopis blahoslavené Zdislavy: „Zvláště pečovala o tyto mladé duše a pochopila svou povinnost, dáti jim vychování křesťanské a mužné, v němž by náboženská stránka byla na čelném místě. Aby však toho dobrodiní mohli býti účastni také jiní, a snad také, aby ve svých dětech tlumila první projevy rodové pýchy, přibírala k vyučování nejen dívky podřízených chudších šlechtických rodin, nýbrž i děti chudiny z okolí. Jaroslav a Zdislav, její děti, zdědili po otci tvrdou a prudkou povahu: blahoslavená Zdislava se snažila pomocí náboženství je prodchnouti láskou a mírností. Marta zase ukazovala šklon k marivosti a sobectví; Zdislava ji učila hleděti na lidskou bídu a zapomínati na sebe pro lásku Boží a pochopiti, jak krásná věc jest ubožák, který pochopil poučení a posvěcuje se svou ubohostí.“ (Mme De Ganay.)

Všude pomáhala blahoslavená Matka chudých, ale nikde nezůstala na povrchu, při pouhém zevnějším dobrodiní. Všechna její služba byla proniknuta snahou prospěti duším slovem víry, náboženskou myšlenkou na věci a zájmy Boží, přivésti zbloudilé ku poznání zloby hříchu, k lítosti a polepšení života.

Tělesná pomoc, v křesťanství prozářená nebeskou láskou, byla v židovství určitým způsobem povinností, u pohanů dosti obvyklým zjevem. Vládou křesťanství pak byla na celém světě spojena tato pomoc zevnější s tak zvanou almužnou duchovní. Časem se vyvinula úplná nauka o soustavě duchovní almužny, bez níž křesťanská almužna tělesná nemá své celé ceny. Udává se sedm skutků „duchovního milosrdenství“: poučiti nevědomého, poraditi rozpačitému, potěšiti smutného, napomenouti chybujícího, odpustiti urážku, snášeti obtížného, modlití se za všechny. Tyto skutky mají pro-

vázeti sedm skutků „tělesného milosrdenství“: nasytiti hladového, napojiti žíznivého, ošatiti roztrhaného, přijmouti poutníka, navštívit nemocného, vysvoboditi zajatého, pohřbiti zemřelého.

Sv. Tomáš Akvinský (2. II. 32, 3) stanoví zásadní poměr pomoci tělesné a duchovní s hlediska náboženského tak: „Poměr této dvojí almužny lze bráti jednak povšechně, jednak ve zvláštním případě. Povšechně řečeno jest duchovní almužna více než tělesná z trojího důvodu. Nejprve proto, že co se v duchovní almužně dává, jest ušlechtilejší, totiž duchovní dar, jenž jest nad tělesný, jak praví kniha Přísloví: Dobrý dar vám udělím, abyste neopouštěli mého zákona. Za druhé se strany toho, jemuž se pomáhá, protože duch jest vyšší než tělo. Proto jako člověk sám pro sebe má více pečovati o duši než o tělo, tak také vůči bližnímu, jehož má milovati jako sebe. Za třetí vzhledem k samým úkonům, jimiž se pomáhá, ježto duchovní úkony jsou ušlechtilejší než tělesné, které jsou jaksi služebnické. Jiným způsobem lze bráti duchovní a tělesnou almužnu ve zvláštním případě, kdy jest tělesná almužna nějak přednější, než určitá almužna duchovní; na příklad umírající hladem dříve musí býti nasycen nežli poučován. Podobně také, jak praví Aristoteles, pro nuzného lepší je peníz nežli filosofie, ač tato jest o sobě lepší.“

Velmi důležitá je námitka, kterou si také svatý Tomáš dává: často je lidem milejší almužna tělesná než duchovní a udělování duchovní almužny v takových případech je nejen obtížné, nýbrž i zbytečné. Andělský učitel odpovídá: „Zásluha udělování almužny pochází z toho, co vůle obdarovaného podle zdravého rozumu má chtít, ne však z toho, co nezřízená vůle chce a jak nezřízená vůle přijímá.“ Pravá apoštolská duše se této námitky a této skutečnosti nezalekne, neboť její snaha vlastně jest jediné o almužnu duchovní. Neboť její láska chce dáti největší dobro, totiž dobro hlubšího poznání víry a lepšího zachovávání přikázání.

Proto nalezne také cestu, kterou s almužnou tělesnou podá nějakou almužnu duchovní, způsobem i pro nejzjatvrzejšího člověka přijatelným. Láska totiž má vrozenou taktnost a jemnost. A kdyby nic nebylo vidět, než tuto jemnou taktnost křesťanské duše, která dává pomoc, již je tím dána almužna duchovní v takové dávce, jakou v první chvíli a ve své slabosti může snést člověk ubohý tělesně i duchovně.

„Katolická akce jest spolupráce s kněžským apoštolátem, a věřící ji mají považovati za povinnost křesťanského života.“

Pius XI., *Abbiamo sotto gli occhi*, 1927.

Převor dominikánského kláštera v Jablonném vydal roku 1725 sedm „zbožných a útěchy plných modliteb“ k blahoslavené Zdislavě. Čtvrtá modlitba praví: „Ó blahoslavená Zdislavo, skrze požehnané srdce Ježíšovo budiž ode mne tisíckrát pozdravena a uctěna. Kdysi na zemi jsi byla velkou horlitelkou pro čest Boží a spásu duší. Vypros mi odpuštění mých spáchaných hříchů a prominutí viny. Ať mé srdce, planouc žárem božské lásky, povznáší se k nebesům, pohrdá pozemskostí a následuje Tebe...“ V modlitbě je vyznačeno celé životní dílo blahoslavené Zdislavy na zemi i na věčnosti, práce to, která jest stavovskou povinností kněžskou. Její životní dílo, přesvědčení věřících, že v tom díle pokračuje na věčnosti, ukazuje zřetelně na další přesvědčení, že blahoslavená Zdislava toto dílo skutečně považovala za životní povinnost svého křesťanského života.

Počátek toho přesvědčení blahoslavené Zdislavy není teprve tam, kde se uskutečnilo vzývání starých litaní k českým patronům: „Bl. Zdislavo, svědomitá v plnění povinností řádu dominikánského, oroduj za nás!“ Je jím provanut již celý její dívčí život. Přesně řečeno, je to jen důsledek sta-

vu, který byl vyličen v předešlém oddílu. Doba, ve které blahoslavená Zdislava žila, byla ještě doba, ve které se neztratil pojem celku lidstva pod autoritou. Byly sice v té době bouře, ale při nich bylo silné vědomí autority, jakožto moci Bohem dané, a stejně silné vědomí povinnosti. Autorita, poslušnost, povinnost také ovládaly mysl Zdislavinu od malička. Velmi zřetelně tu mluví její záliba pro poučení duchovní, pro svatý kříž Páně, její bystrý smysl pro nedostatky, jimž je třeba odpomoci. Na kříži Páně viděla zmíněné tři věci, autoritu nebeského Otce, již se vtělený Syn Boží vydal zcela v oběť; poslušnost až k smrti kříže, vzatou jako povinnost, jako jediný životní úkol. Na Ukřižovaném viděla jeho životní heslo, „hledati hynoucí“. Ve svém následování Ježíše Krista cítila jeho horlivost, které poznané a možné dobro je prostě příkazem a povinností lásky. Není pak divu, že její duše se svatou dychtivostí hleděla na práci kněží, zda na roli jimi spravované nezbyla nějaká práce pro ni. Zbylo, to viděla dobře. Zbylo poučování vedle a za vedení poučování kněžského, poučování tam, kam dosud kněžské poučování nemohlo proniknouti, připravování půdy pro příchod kněze, přinášením dojmů křesťanské lásky i těm nejzapadlejším. A to vše konala pod dojmem povinnosti. Dobře rozuměl její duši, kdo skládal starý hymnus o ní: „Konečně přešly smutné hodiny, neboť Zdislava konečně našla, co hledala: dosáhla roucha Dominikova a až do smrti je věrně držela.“ Věrně držela apoštolské roucho apoštolských spolupracovníků, povinných k této spolupráci s kněžským apoštolátem. Pak teprve zcela radostně žila a pracovala v největším rozvinutí sil v díle, které její duše považovala za povinnost poslušnosti křesťanské duše vůči Boží autoritě, jež je vyjádřena autoritou kněžského úřadu.

Pán Ježíš prohlásil slavnostně dvě věci, na něž se snadno zapomene v jakémisi omámení myšlenkami, které rozmanitá kacířstva natrousila mezi

křesťany, chtějíce je uspati pojmem křesťanství jakožto tiché osobní ukojenosti nebo sladkosti. Pravil: „Nepřišel jsem přinésti na zemi pokoj, nýbrž meč“ (Mat. 10, 34); a „Přišel jsem položit na zemi oheň“ (Luk. 12, 49). On, velekněz Nového zákona, třímal tento meč na potření nepřátel lidské spásy, rozdmýchával oheň lásky, který by spálil sobectví, který by naučil povinné práci tam, kde povinnost může viděti právě jen oko ozářené tímto ohněm. Meč a oheň předal svému kněžstvu, aby jeho mocí a v jeho posláním ničili překážky a zapalovali nadšení a dávali oheň milosti. Svatý Tomáš Akvinský tuto stránku křesťanského života jmenuje horlivost, a praví (1. II. 29, 4) o ní, že jest účinkem a důsledkem lásky. Z toho důvodu musí každá pravá křesťanská duše míti za svou povinnost nějak pomocně pracovati s kněžstvem, neboť právě toto spojení s těmi, kteří svým posláním jsou povolání odstraňovati překážky spásy, nejvíce ukojí touhu svaté lásky, odstraniti překážky Boží lásky. Tak totiž jsou u samého meče a u samého ohně. Je velmi užitečnou četbou, co svatý Tomáš praví o horlivosti, která jest účinkem lásky: „Ať se horlivost vezme jakkoli, pochází ze silné lásky. Je totiž jasné, že čím napjatěji nějaká ctnost k něčemu tíhne, tím mocněji zapuzuje všechno protivné a odporující. Ježto tudíž láska je nějaký pohyb k milovanému, jak praví Augustin, silná láska usiluje odstraniti vše, co jí odporuje. Jinak však jest u lásky sobecké a jinak u lásky přátelské. Neboť u lásky sobecké kdo napjatě po něčem touží, jde proti všemu, co odporuje dosažení nebo pokojnému požívání toho, co jest milováno... Tak kdo hledá vyniknouti, jde proti těm, kteří se zdají vynikat, jako by překáželi jeho vyniknutí; a to jest horlivost závistivá. Ale láska přátelská hledá dobro příteli. Proto, když je napjatá, působí v člověku hnutí proti tomu všemu, co odporuje dobru přítelovu. A tím způsobem se také někdo nazývá horlivým pro Boha, když se podle možnosti snaží odstraniti všechno, co jest proti

cti a vůli Boží, podle slov knihy Králů: „Horlil jsem pro dům Pána Zástupů.“ A Výklad slova evangelia Janova, „Horlivost pro tvůj dům mne stravuje,“ praví: „Dobrou horlivostí je stravován, kdo se snaží napravit, cokoli vidí špatného, a nemůže-li, trpí a lká.“

V odpovědi na druhou námitku dává svatý Tomáš přesnou nauku a jasné pravidlo na rozeznání horlivosti pravé od nepravé: pravá horlivost chce jen druhému prospěti a pomoci, aniž by se jakkoli chýbilo proti lásce k bližnímu, třebaš jen v myšlence.

Horlivost je životem a silou a útěchou apoštolůsky pracujících duší. Horlivost v této trojí vlastnosti: ve vědomí povinnosti, ve vědomí poddanosti autoritě kněžské, ve vědomí, že horlivost pravá je dcerou svaté lásky. Neúspěchy apoštolátu jsou způsobeny většinou nedostatkem něčeho z toho trojího, kdežto pravé horlivosti nedovede nic trvale odolat ani ji zdolat.

„Šířiti individuální a sociální dobrodiní křesťanské lásky.“

Pius XI., Poselství Číně, 1928.

Právem se říká, že se v lidstvu probudil hlad po společenství: úsilí totiž, pracovati pro dobro celku, pracovati na urovnání rozporů, které vytvořilo sobectví v lidském soužití. Taková práce se jmenuje sociální práce a výsledky té práce slují sociální dobrodiní. Tedy práce a dobrodiní, jimiž se jednotlivcům ukazuje, že jsou členy celku a že v celku se o ně nějak pečuje.

Blahoslavená Zdislava měla mnoho příležitosti pozorovati se smutnou duší bídu lidské společnosti, a také užívala všech příležitostí, aby šířila dobrodiní individuální, podporujíc jednotlivce v křesťanské lásce, i dobrodiní sociální. Zástupy ubožáků obléhaly brány hradu Lemberku. Životní podmínky byly tehdy svízelné nejen pro malý lid, nýbrž

často i pro panstvo, a hrad Lemberk byl záchran-
ným přístavem ve vlnobití doby. Jen takový hrad
mohl být nadějí, že odolá útokům tatarským a ná-
jezdům nepokojných sousedů. Hlad, nevyhnutelný
důsledek bouřlivých dob, vedl trpící do rozsáhlé-
ho hradu, který měl dosti místa pro zásoby a byl
dostí bohatý, aby se mohl o ně dělit. Táž doba
také přinesla nakažlivé nemoci, přiváděla raněné.
A kdo měl rozdělovati pokrmy, kdo měl připravo-
vati léky a hojivé masti, pečovati o obvazy, ne-li
paní hradu? Hrad Lemberk byl na hranicích civili-
sace, v odlehlých končinách nebylo lékařů ani ne-
mocnic, kněží byli velmi řídko roztroušeni, obtížné
bylo spojení nečetnými a málo upravenými cesta-
mi, nedostatek peněz byl všude. Toto víděla dobře
blahoslavená Zdislava a ve svém porozumění so-
ciální bídě a sociálním potřebám chtěla se uplat-
nit na všech stranách. Také na tu práci si udělala
kdy, neboť ji netrápily starosti světského života a
požadavky světské slávy, ani ji netížily trapné sta-
rosti o chléb. A tak se stala předchůdkyní domá-
cích ošetřovatelek z povolání, řeholních Milosrd-
ných sester, Červeného kříže, katechetek, porad-
kyní v nejrozmanitějších záležitostech.

Sociální cítění blahoslavené Zdislavy se nej-
lépe projevuje tím, že se zdá, jako by v jejím
srdci, o které se dělilo tolik ubožáků, největší
místo a největší práva měli právě ti, kteří od spo-
lečenského řádu a práva byli zavrženi, trestáni
v žalářích a odsuzováni na smrt. V době, která ne-
trpěla citovostí a které chyběla nejzákladnější
pravidla zdravotnictví, byl jejich osud skutečně
hrozný. Pan Havel, jakožto pán území, generál vo-
jenské moci, měl žaláře vždy zalidněné dvojím
druhem provinilců, ze svých poddaných a z vojska.
Paní Zdislava přinášela do jejich kobek světlo své
přítomnosti, svého soucitu, úsměvy své krásné du-
še a podle možnosti pomoc a úlevu. Na svého
manžela též působila, aby se soudní řízení a trest-
ání provádělo podle pozorné spravedlnosti a bez

zbytečné nelidskosti. Stejně se ujímala pocest-
ných, k čemuž měla hojně příležitostí, ježto Jab-
lonné bylo na spojení Čech, Slezska, Polska a Prus,
jakož i na cestě poutníků do Říma ze severních
krajín. Vypravuje se, že vlivem blahoslavené Zdi-
slavy pan Havel postavil pro pocestné zvláštní
útulnu, a jeho příkladu že následovali někteří okol-
ní páni. Úspěšnost této práce blahoslavené Zdisla-
vy lze vyčístí z poznámky procesu blahořečení, že
jevila zvláštní moc, opravdu andělskou, jen jedi-
nou rozmluvou naplnití duše silou, důvěrou a od-
hodlanou radostí.

Pramen šíření individuálního a sociálního dobro-
diní jest udán u svatého Tomáše Akvinského, když
probírá problém milosrdenství (2. II. 30). Zvlášť
pozoruhodná je myšlenka posledního článku, kde
praví, že s jedné stránky je milosrdenství největší
ctnost, poněvadž „do milosrdenství patří pomáhati
jiným a odstraňovati jejich nedostatky, což nejví-
ce náleží nejvyšším. Proto také se milosrdenství
udává jako vlastnost Boží a že se v něm nejvíce
jeví jeho všemohoucnost.“ Milosrdný člověk má
vlastnost výsosti, jaksi představeného. V pravém
milosrdenství se člověku dostane smyslu nejen pro
bídu jednotlivcovu, nýbrž pro bídu celku. Proto,
má-li nastati skutečné sociální cítění u jednotlivců
i obecně, vyžaduje se nejvíce toto cvičení v mi-
losrdenství, to jest ve ctnosti milosrdenství. Je to-
tiž mnoho pomáhajících, ale není právě tolik mi-
losrdných.

Pomáhati lze i s vnitřním odporem. Avšak milosr-
denství znamená dílo skutečné lásky vnitřní k těm,
kteří jsou v nějaké bídě. Lásky totiž, která bídu
ubohého pocítuje nějakým způsobem jako vlastní
bídu svou. Nejjasněji je to u svatého Tomáše v tře-
tím článku, kde odpovídá na otázku, zda milosr-
denství je ctnost. „Milosrdenství znamená bolest
z cizí bídy. Tato bolest pak jedním způsobem může
pocházeti ze smyslového citu, a tak milosrdenství
je vašeň, ne ctnost. Ale jiným způsobem může po-

cházeti z vůle, když se někomu nelíbí zlo druhého. To hnutí může býti řízeno rozumem, a tímto hnutím vůle, řízeným rozumem, také může býti řízen nižší cit. Proto praví Augustin, že toto hnutí ducha, totiž milosrdenství, je podrobena rozumu, když se poskytuje milosrdenství, aby se zachovala spravedlnost, ať již se uděluje potřebnému, nebo ať se odpouští provinilému.“

Máme tu dvě věci, lásku a rozum. Rozum dává vůli pohnutky proti cizí bídě a směr pohybu k jich odstranění. Tyto pohnutky jsou pohnutky spravedlností, která mluví o právech každého, o povinnostech každého, dává právo. Rozum dále ukáže lidská práva každého člověka, určitě sice odstupňovaná, ale přece mnohem větší, než jak se jich v jednotlivých případech jednotlivcům dostane, takže pak se octnou v nějaké bídě. Rozum ukáže vůli lidstvo jako celek lidí, žijících v souřadnosti a závislosti, spojených totiž v jednotnou společnost, v níž každý je živým, opravdovým a oprávněným členem té společnosti. A v křesťanství jméno členů té společnosti vyvrcholuje ve jméně bratří a sester.

Pod dojmem rozumu, zvláště pak osvětleného věrou, se v duši ozve láska. A ve vůli pod vlivem milosti se ozve láska k celku bratří a sester i k jednotlivcům. V jakém stupni chápe rozum křesťanské bratrství všech, v takovém stupni milost v duši vypěstuje lásku a s ní, jako samozřejmý důsledek, opravdovou bolest z bídy jednotlivců i celku. Pak opět vůle uvádí v pohyb rozum. Vůle, v níž je pocit, že člověk opravdově nemůže býti šťastný, dokud vidí druhého nějak nešťastného, uvádí v činnost rozum, aby hledal cesty pomoci, aby se šířilo štěstí.

Školenost v milosrdenství v tomto smyslu je podstatnou složkou všeho apoštolátu.

„Křížáctví, pohrdající zájmy a věcmi této země, nemající jiného cíle, než větší slávu Boží.“

Pius XI., litevským biskupům, 1930.

„Zdislava si svrchovaně ošklivila pýchu a zbytečnost oděvu a jakékoli světské nádhery. Jednoduchý a nenápadný šat jediné měla ráda, jediné o to pečující, jak by se líbila Bohu, nikoli světu. Takový jest, žel, obecný a špatný mrav lidí, že jeden stále napodobuje druhého, nikdo nechce zůstat za druhým v ozdobnosti a nákladnosti šatstva, ač by každý snadno mohl pochopiti pošetilost své marnivosti. Než toto vše se nikterak neshledávalo u Zdislavy, ježto jediné na to myslila, jak by se zdobila krásnými ctnostmi. Proto všechna její pečlivost k tomu směřovala, jak by se den co den zdobila novými krásnými ctnostmi, dobře vědouc, že pouze ctnost jest onen drahokam a šperk, který člověka vpravdě zdobí a šlechtí před Bohem.“ Tak je ve starém životopise blahoslavené Zdislavy líčeno její nadšení, podobné onomu nadšení křížácků, kteří odložili světskou nádhuru a všechno pohodlí; nedbali toho, co chce tělo, ani toho, co chce svět. Šli jen za jedním hlasem, který vzbouřil celou jejich silnou bytost, a přehlušil všechny hlasy světa, krve a srdce: Bůh tomu chce! Svatý Jeronym po svých zkušenostech podobného rázu napsal u betlemské jeskyně: „Blahoslavený, kdo má Betlem ve svém srdci.“ Staří křížáci měli v srdci Betlem a Jerusalema, pročež neměli pro celý svůj další život jiného cíle, než větší slávu Božího Betlema a Jerusalema.

Blahoslavená Zdislava před staletími uskutečnila volání svatého Otce po nových křížácích. Měla v srdci Betlem. Betlem znamená pro věřící duši spojení Boha s člověčenstvím, s lidskými starostmi, strastmi a utrpením. Betlem znamená radostné uchopení toho spojení a neustálé pamatování na to spojení. Ze života blahoslavené Zdislavy dostačí dvě poznámky, bychom viděli tento Betlem v je-

jím srdci. Již v otcovském domě si postavila malý oltářík, k němuž se uchylovala v každé volné chvíli na modlitbu a rozjímání, aby si obnovila svaté myšlenky a nadzemské city ve své duši. V manželství žila spíše životem nebeským než pozemským, jak poznamenává proces blahorečení; neboť nebeské myšlenky, úmysly a cíle ji vedly ve všem. „Abychom všechno krátce řekli, Zdislava spojila tak moudře život práce se životem spojení s Bohem, že po celý svůj život vedla život Marty i Marie“ (Schmied). Stálým cvikem tak se jí vryla do duše myšlenka na slávu Boží, kterou každým svým skutkem chtěla hlásati a dosvědčovat, že „ani na krátkou dobu nemohla na něco jiného mysliti nežli na tajemství života Páně“ (týž). Život vtěleného Syna Božího byl ve všech svých podrobnostech zasvěcen jen hlásání Boží slávy; proto blahoslavená Zdislava milovala vzpomínky na život Páně, protože v něm viděla svou životní cestu a snahu, v něm nalézala stálé obnovování své nejvyšší starosti, aby ve všem a skrze všechny byl Bůh oslavován, ctěn a milován.

Svatý Pavel napsal o svém apoštolském životě, že hlásá Krista, Boží Moudrost. Vtělený Syn Boží byl vtělená Boží Moudrost, kterou by byl uznal i pohanský filosof Aristoteles, když psal, že „moudrost jest pochopení nejvyšší příčiny, podle níž se posuzuje všechno bezpečně, a podle níž se vše zařizuje“. Vtělený Syn Boží konal všechno pro slávu Otcovu, k dosažení většího uznání a tím větší slávy nebeského Otce všechno zařizoval. Blahoslavená Zdislava měla ve vynikajícím stupni účast na této moudrosti. To můžeme viděti z myšlenek svatého Tomáše Akvinského. Praví o této moudrosti (2. II. 45), že jest darem Ducha svatého, jenž vede duši, aby měla podle myšlenek Božích správný úsudek o všech věcech, aby se ve všem řídila podle zásad Božích. Ale není to jen jakési zvenku dané poučení, nýbrž je vyvozeno z hluboké božské lásky.

Člověk se může cítiti dítkem země, může míti velmi mnoho pozemských zájmů a starostí, může si jen občas a jaksi letmo vzpomenouti na nejvyššího Pána všeho světa; při tom ještě nemusí býti ani nedbalým křesťanem, může při tom dobře plniti podstatné křesťanské povinnosti, jež jsou jeho povinností pod těžkým hříchem. Ale to není ještě vynikající moudrost, ten není moudrý v tom smyslu, jak mluví svatý Tomáš o daru Ducha svatého, a jak žila moudře blahoslavená Zdislava. K tomu je třeba, aby se člověk vřelou, neobyčejnou a hlubokou láskou k Bohu povznesl nad zemi; aby se totiž necítil dítkem země, nýbrž dítkem Božím, a všechno aby konal ve smýšlení a citech dítek Božích. Asi tak, jako když člověk v cizině vzpomíná na zásady své otčiny a podle nich v cizině vše koná, tak sice, jako to konají cizinci, ale duchem své otčiny. Svatý Tomáš tomu říká sourodost s božským a dovolává se svatého apoštola Pavla, prohlašujícího: „Kdo lne k Bohu, stává se jeden duch s ním.“

Taková životní moudrost nutně musí býti dcerou božské lásky, plynouti ze spojení srdce s Bohem. Neboť jen láska působí takové sjednocení, o kterém se může říci „jeden duch“ — i mezi lidmi. A také jen ona může způsobiti pocit sourodosti a příslušnosti k sobě. Proto tato moudrost nemůže zůstatí jen zavřena v krásných myšlenkách a citech duše. Láska je matkou nejkrásnějších činů. Ve skutečnosti není naprosto možná nečinnost tam, kde jest láska.

Proto moudrost vede k činnosti. Proto moudrost jest dobyvačná, stejně jako láska. A tak moudrost v naznačeném smyslu jest vlastním kořenem apoštolské práce. Apoštolské dílo jest odevzdání všech sil do služeb království Božího, a to docela po křížácku na osvobození a na výboj. Aby svět pochopil, že jde celým svým pozemským životem k Otci. Svatý Tomáš stanoví zásadu: „Čím nějaká ctnost jest vyšší, tím širší jest její působnost.“ Právě proto tedy tato moudrost, dcera božské lásky, jest vyšší

než lidská moudrost a proto také jest její působnost pronikavější, má širší obzory. Nalezne mnohem více, ba v jistém smyslu smíme říci, že nalezne nekonečně více, než pouhá moudrost lidská — jsouc darem Ducha svatého. Proto duše apoštolská musí více než kterákoliv duše křesťanská rozuměti výzvě knihy Přísloví: „Slyš, synu, a buď moudrý.“

Svatý Tomáš udává také cestu k této moudrosti: „Přednější jest něco znáti sám v poměru k sobě, než v poměru k jinému. Proto při moudrosti jest třeba nejprve přemýšlení o božství, jež jest pramenem zásad, a potom je třeba řídit lidské skutky podle Božích zásad. Ale nepochází z toho ani hořkost, ani únava, že se lidské skutky řídí moudrostí, ale spíše se hořkost skrze moudrost změnila ve sladkost a únava v pokoj.“ Jest ovšem třeba úsilí duše, když si chce osvojit zásady Boží, ježto se jedná o zásady, jež jsou velmi jemné a velmi vysoké. Je třeba úsilí, aby duše důsledně podle nich jednala. Ale čím to úsilí déle trvá, tím jest milejší, tím více duše cítí blízkost Boží. Pročež nakonec svatý Tomáš s moudrostí spojuje sedmé blahoslavenství, „Blahoslavení pokojní, neboť oni budou nazváni syny Božími.“ „Pokojní se jmenují od toho, že působí pokoj, buď v sobě nebo také v jiných. A obojí se děje tím, že se všechno uspořádá podle náležitého pořádku, to jest, že se všechno řídí nejvyššími myšlenkami, božskými.“ Pak se stává člověk celým dítkem Božím, z vlastního života zná život dítek Božích a může vésti nejen správně, nýbrž i snadno může vésti bloudící dítky Boží k poznání pravdy, uznání a uskutečnění Božích zásad. Moudrost činí přátelé Boží, podle knihy Přísloví, a totéž chce a má činiti apoštolsky činná duše.

„Andělsky čisté, eucharisticky zbožné, apoštolsky neúnavné.“

Pius XI., belgickým dívkám, 1929.

Staří měli přísloví: Blízko dvora — blízko pekla. Také s tohoto hlediska pozorovali první životopisci příběhy blahoslavené Zdislavy. Z poznámky jednoho jest viděti veliký podiv nad tak silnou ctností, když píše: „Tak tedy je možné, aby někdo žil u dvora jako v nebi.“ V dějinách svatých duší jest nejeden příklad takového života, jako u blahoslavené Zdislavy v této věci. Ale u všech základem takového života bylo slovo Svatého Otce Pia XI.: andělsky čisté, eucharisticky zbožné.

Pan Havel se snažil podle svého způsobu svou sedmnáctiletou manželku obklopiti veškerým leskem, který považoval za důstojný jejího nového postavení. Často ji bral na dvorní slavnosti, k nekonečným slavnostem a hostinám na sousední šlechtické hrady, kde paní Zdislava musila býti svědkem všeho, co v tehdejších dobách nezbytně provázelo takové slavnosti, nevázanosti, obhroublosti a schlubného přepychu. Ale jako by neviděla a neslyšela, ač se nikdy nestala nápadnou, ani neuváděla do rozpaků prostoduché hostitele a hosty, leda jen tím byla nápadnou, že si nikdy nezadala. Andělsky čistá její duše byla jako slunce, jehož paprsky se neposkvří špínou, na kterou musí svítiti. Pozorní myslitelé se snažili vystihnouti tuto ryzost její duše, která jako by neměla vůbec smyslu pro vnímání špíny, a píše, že již v sedmém roce svého věku zaslíbila svou čistou bytost Ježíši Kristu; že „Zdislava byla naplněna svatými hnutími, byla v každém pohybu jemně ukázněna, takovou láskou planula k nebi a nebeskému, že byla zcela povznesena nad zemi a jedinou radostí její duše bylo myšlení na nebe“.

Eucharistická zbožnost blahoslavené Zdislavy se jeví v jejích návštěvách chrámu a dlouhých hodinách, které pobyla před oltářem, když neměla ji-

ných povinností. Jest jistě jen náboženskou pověstí ono vypravování, zapsané v osmnáctém století, že blahoslavená Zdislava při svých návštěvách chrámu denně přijímala Tělo Páně; rovněž i jiné se samo prozrazuje jako pověst, že blahoslavená Zdislava, jdouc v krutém mrazu do chrámu bosa, velí své služebné jítí ve svých stopách, že se zahřeje — a výslovně poukazuje na příklad svatého knížete Václava, jenž totéž velel svému sluhovi za týchž okolností. Ale obojí ukazuje, jak hluboko v myslí lidu zůstala památka na její nápadnou lásku ke Spasiteli v nejsvětější Svátosti oltářní. Nelze totiž s takovou vroucností milovati Ježíše, tajemství jeho života a umučení, aniž by vzplanula záhy v srdci aspoň stejná láska k tajemstvím katolického oltáře a svatostánku. Sám božský Spasitel spojil to dvojí, kříž a nejsvětější Svátost; již při ustanovení řekl, že Eucharistie jest jeho obětované tělo a jeho prolitá krev. Čím hlubší jest duše, tím lépe to chápe; čím více jest duše nadchnuta apoštolským zápalem, tím více ve své lásce obojí spojuje. Kříž jest spása světa, pročež mu chce rozuměti, aby mocí svatého kříže vysvobozovala duše bližních; Eucharistie jest nejen zdroj milostí kříže, milostí vykoupení, nýbrž jest ukřížovaný sám, jenž tu obnovuje své ukřížování, aby „živá voda“, jak praví Písmo, plynula stále znova do duší k životu. Není jinak možné, než že v duši blahoslavené Zdislavy hořela apoštolská láska k nejsvětější Svátosti a vždy byla živá dychtivá touha býti nejsvětější Svátostí co nejbližše, co nejčastěji otvírati duši a srdce Mistru apoštolů.

Andělská čistota a eucharistická zbožnost působí apoštolskou neúnavnost. Nechuť k duchovní horlivosti, unavenost v práci pro nebe roste v člověku z lásky k zemi. Čím více jest duše andělsky čistá, tím menší má smysl pro zem a chut na zem, protože to právě je v pojmu andělské čistoty, nezáměr na pozemskosti, soustředěnost zájmu na ducha a Boha a nebe. Čím méně duše lne k pozemské-

mu, tím větší sílu má duch a tím je schopnější spojení s nebem a síly s nebe. Odtud pak vychází svaté nadšení, neznající únavy, znající jen buď lásku nebo smrt. Duše eucharisticky zbožná nemůže jinak než býti apoštolsky neúnavná. Eucharistická zbožnost znamená spojení s Ježíšem, jenž „z mrtvých vstal a neumírá více, smrt nemá více moci nad ním“. Spojení s Životem nese do duše život, což jest čilost, pohyb, síla. Eucharistická zbožnost znamená pozorné následování Lásky, která nikdy nepřestává, jak praví svatý Pavel, to jest nezná ani odpočinku, tím méně pak únavu. Neúnavně pracuje láska, aby „k ní šli všichni“: a duši eucharistické jest novým radostným vznětem každá příležitost, kdy může říci: Jděte k Němu všichni.

Trojice, o které tu mluvíme, je naznačena a naukově odůvodněna u svatého Tomáše Akvinského v jeho Theologické Summě, III. 79. Andělský učitel naznačuje sedm účinků nejsvětější Svátosti a překážku těch účinků. Sedmerý účinek nejsvětější Svátosti jest přesně cílem apoštolské práce: aby člověk dosáhl posvěcující milosti; aby šel vytrvale k jedinému pravému cíli lidského života; aby v jeho duši byla smazána co nejdokonaleji vina těžkého hříchu; aby dosahoval odpuštění všedních hříchů; aby jeho duše byla stále čistší pro odpuštění i časných trestů za hříchy; aby člověk byl chráněn před pádem do hříchu; aby více mohl prospívat svým bližním; aby se odstranily z duše překážky působnosti nejsvětější Eucharistie, totiž dobrovolně udržovaná přichylnost ke hříchu i všednímu. Z výčtu je jasně viděti, že v Eucharistii apoštolská duše najde pro sebe vše, pro sebe i pro své apoštolské práce: pramen čistoty nalezne duše, protože v Eucharistii jest Beránek nejčistší a stále svou obětí a přítomností duše očišťující, přikloňující se k věčnosti a odvádějící od lnutí k zájmům země a jejím radostem. Eucharistie jest pramenem vždy nové a silnější zbožnosti, neboť podle základní myšlenky svatého Tomáše „účinek této svátosti se

béře ze způsobu, kterým se podává tato svátost, podávaná na způsob pokrmu a nápoje. A proto veškerý účinek, který působí hmotný pokrm a nápoj v tělesném životě, že totiž zachovává, zvětšuje, napravuje a těší, to celé působí tato svátost v životě duchovním". Ale se vždy obnovovanou a posilovanou láskou mizí unavenost a Eucharistie se stává nejbohatším pramenem apoštolské neúnavnosti a horlivosti. Také o tom mluví svatý Tomáš: „Tato svátost spojuje s Kristem skrze milost a posiluje duchovní život člověka jako duchovní pokrm a duchovní lék; je znamením utrpení Kristova, jímž byli přemoženi démoni, a tak zapuzuje útoky démonů; pročež praví Zlatoústý: Jako lví sršící ohněm, tak od tohoto stolu odcházíme, strašně d'áblu.“

„Proto nepřestáváme zdůrazňovati tuto skutečnost, že Katolická akce musí býti postavena na tomto základě, musí se živiti touto potravou, musí naléztí své vyvrcholení v tomto naplnění: ve zbožnosti.

Pius XI., italské mládeži, 1927.

Nejvyšší Učitel Církve prohlašuje, že není možný apoštolát bez zbožnosti a že taková jest účinnost apoštolátu a takové jsou jeho výsledky, jak hluboká je zbožnost apoštolsky činných duší. Když ve zprávách procesu blahověčení hledáme tuto zbožnost u blahoslavené Zdislavy, zastavujeme se na první ráz u odstavce, který praví: „Ač se blahoslavená Zdislava zdála míti obrácenu veškeru pozornost na práci pro druhého, přece zraku duševního nikdy neodvrátila od sebe. Neboť Zdislava byla oddána obširným úkonům zbožnosti. Některé byly obecné: totiž přítomnost svatým tajemstvím, vnitřní sebranost myslí na rozjímání, určité posvátné modlitby každého dne, prosebné volání jmen svatých, zapsaných do seznamu nebešfanů (litanie), probíratí v modlitbě kuličky na otčenášové šňůře,

naslouchati náboženským kázáním, odhalovati taje svědomí, přijímatí eucharistický pokrm. To bylo každého dne Jejím úkolem. K tomu přidávala vlastní: zapírala se posty, leckdy probděla celé noci v trní, svobodně se chtějíc věnovati Bohu, častěji dvorské služby přerušovala, aby co nejlépe svou duši zdokonalovala, denně zpytovala záhyby svého svědomí, často místo spánku se modlila.“ Duch a vlastní životní význam těchto úkonů je naznačen na jiném místě, kde se praví: „Ač smrtelným tělem byla připoutána k zemi, přece vždy mysl měla hořící pro Boha, povznesenou nad zemi, obrácenou k nebeskému... Správně kdysi řekl svatý Pavel, apoštol a veliký světový kazatel, že láska snáší všechno a všechno přetrvává, a to s jasnou radostností; co se jinak zdá nesnesitelné, co mnozí mají za nemožné vykonati, to láska činí snadným a milým a radostně se toho chápe.“

To je zbožnost blahoslavené Zdislavy, přesně ve smyslu pojmu zbožnosti, jak jej udává svatý Tomáš Akvinský (2. II. 82), když praví: „Zbožnost se říká jako odevzdání Bohu. Jeví se tedy zbožnost jako stav vůle hbitě se oddávati tomu, co náleží ke službě Boží; vůle pak uvádí v pohyb ostatní síly duše. Ježto tedy zbožnost jest vůle člověka, obětujícího se službou a ve službě Bohu, jenž jest posledním cílem, proto zbožnost dává svůj ráz ostatním skutkům člověka, ať jsou to úkony samé vůle v tom, co vede k cíli, nebo také úkony ostatních mohutností, které vůle uvádí do pohybu.“ Tato myšlenka vrhá jasné světlo na zprávy ze života blahoslavené Zdislavy. Obětovati Bohu až k obětování sebe, obětovati se stále více, obětovati vše a sebe co nejpronikavěji a úplně, to jest duší všech skutků blahoslavené Zdislavy. Pozorný pohled to uvidí na každém jejím kroku, který podnikla od svého útěku z domova a od svého podrobení vůli rodičů, až k jejímu jaksi poslednímu kroku v obětování, když aspoň rouchem a upraveným způsobem života se přiblížila naprostému obětování všeho Bohu v ře-

holním životě; přijala řeholi třetího řádu dominikánského, v níž podle kroniky žila „se zvláští slávou svatostí“. Její pravá apoštolská duše pochopila, že podstatnou složkou a proto nezbytným obsahem zbožnosti jest obětovati se tomu nejvyššímu, totiž Božímu zájmu o lidské duše. Tak se na blahoslavené Zdislavě osvědčila pravdivost slov Andělského učitele: „Láska působí zbožnost, ježto z lásky je člověk ochoten sloužiti příteli, a také láska je živena zbožností.“

Cesta blahoslavené Zdislavy ke zbožnosti vycházela z lásky a byla láskou provázena. Je třeba přesněji ukázati na tuto cestu duším apoštolským a duším vůbec. Svatý Tomáš ji popisuje, udává příčiny zbožnosti. „Zevnější a hlavní příčinou zbožnosti jest Bůh. O tom praví Ambrož: „Bůh koho chce, učiní zbožným, a kdyby chtěl, byl by z bezbožných Samaritů učinil zbožné.“ Vnitřní pak příčina s naší strany musí býti rozjímání nebo hloubání. Bylo totiž řečeno, že zbožnost jest určité odhodlání vůle, aby se člověk hbitě oddával službě Boží. Ale každý úkon vůle pochází z nějaké úvahy, ježto předmětem vůle je pochopené dobro. Pročež také praví Augustin, že chtění pochází z rozjímání. A proto rozjímání musí býti příčinou zbožnosti, poněvadž v rozjímání člověk přijde na to, aby se oddal službě Boží. A k tomu vede dvojí úvaha. Jedna o božské dobrotě a jejích dobrodiních, jak se praví v žalmu 72: „Dobře jest mi přilnouti k Bohu a v Pána Boha skládati svou naději.“ Tato úvaha vzbudí oblibu, která je nejbližší příčinou zbožnosti. Druhá pak úvaha jest o vlastních nedostatcích člověka. Z nich totiž vidí, že se potřebuje opírat o Boha, jak se praví v žalmu 120: „Pozdvihl jsem zrak svůj k horám, odkud mi přijde pomoc; pomoc má od Pána, jenž učinil nebe a zemi.“ Tato pak úvaha znemožňuje opovázlivost, kterou člověk spoléhá na své síly a tak brání podrobení Bohu. Neboť uvažování o tom, co nevzbuzuje lásku k Bohu, nýbrž mysl od něho vzdaluje, překáží zbožnos-

ti.“ Slabost lidské mysli potřebuje k lásce božské vedení od věcí viditelných, nám známých. Z těch pak hlavní jest člověčenství Kristovo (pozn.: růženec, jakožto rozjímání o tajemstvích života, smrti a vzkříšení Páně!), jak se praví v mešní prefaci: „abychom, viditelně poznávajíc Boha, byli tím strženi k milování neviditelných“. Na blahoslavené Zdislavě zvláště výrazně pozorujeme tuto poslední a nejučinnější část cesty za zbožností, lásku k tajemstvím života, umučení a vzkříšení Spasitele světa. Od malička se právě tohoto nejhlubšího chopila v jakési jasnovidnosti, to jest božské osvěcenosti svatých.

Ale také na blahoslavené vidíme, že její zbožnost byla krásná nejen před tváří Boží, nýbrž i v očích všech, kteří jí byli svědky. A tak vábila její zbožnost apoštolskou účinností. I to je třeba věděti o zbožnosti, že musí míti dvojí doprovod, aby se nestala zbožností odpuzující buď přílišnou tvrdostí nebo nedostatkem vážnosti. Svatý Tomáš praví, že zbožnost musí býti provázena radostí a vážností, které on říká smutnost. Měl zkušenosti světce a z nich ujišťuje, že zbožnost pravá a dosti hluboká působí zvláště a hlavně duševní radost: „Zbožnost hlavně vychází z uvážení Boží dobroty, k vůli níž se duše odevzdává Bohu; z toho samo sebou následuje potěšení, jak se praví v žalmu: „Myslil jsem na Boha a potěšil jsem se.“ — To jest ona pravá radostnost zbožných, libující si nikoli ve vlastních líbezných pocitech a ochabující, když ochabují ony, nýbrž tím větší, čím větší oběti přináší z lásky k Bohu. To jest vlastní apoštolský rys zbožnosti, radostnost v oběti, neboť k tomu chce a musí přivést apoštol: k radostnému přinášení obětí křesťanského života.

Vědomí pak neúplného dosažení dobra a Boha samého, vědomí vlastních, stále nějak trvajících nedostatků činí duši vážnou, „smutnou“, jak praví svatý Tomáš. To jest, činí duši vážně pozornou, aby se stále více sbližovala s Pánem Bohem a s ctností,

aby nepozorností a rozptýleností nerozmnožovala své nedostatky. Ale i ta vážnost jest provázena tichou a doufající radostností. Radostí z Boží dobroty, která vtělením Syna Božího a prostředky jeho milostí se postarala o vysvobození pozorné duše.

To je tajemství vyrovnanosti, která tak nápadně září ze všech zpráv o životě blahoslavené Zdislavy a která je nejlepším doporučováním všech apoštolských pracovníků.

„Šířiti znalost Ježíše Krista a přiváděti k vládě jeho lásku.“

Pius XI., *Ubi arcano*, 1922.

Svatý apoštol Pavel při svém úžasném světovém apoštolátě naznačil velmi stručně obsah veškerého svého apoštolátu: Kážeme Krista, Boží sílu a Boží moudrost; jen když nějak je hlásán Kristus; můj život jest Kristus. — Jako život každého křesťana musí býti soustředěn na Krista, vtěleného Syna Božího a Vykupitele světa, tak při veškeré práci pro lidské duše musí býti mysl apoštolských pracovníků soustředěna na Ježíše Krista. Neboť on sám řekl: Já jsem cesta . . . já jsem začátek a konec. A podle evangelia dal jemu nebeský Otec všechno do rukou, všechno položil mu k nohám.

Blahoslavená Zdislava i v této ústřední záležitosti veškerého apoštolátu byla duší vpravdě apoštolskou. Nahlédněme i tu do procesu blahověření: „Sotva se naučila první krůčky, již všechno její jednání byla modlitba a myšlení na hořké umučení Pána našeho Ježíše Krista . . . Ježíše od svého útlého mládí nazývala nejsladším snoubencem své duše . . . Ježíši Kristu, Spasiteli a Vykupiteli svému sloužila nejhlubší zbožností, spasitelným rozjímáním, ustavičným tělesným umrtvováním. Svě kající skutky konala před obrazem Ježíše Ukřižovaného . . . S největší pečlivostí ve svých ubožácích ošetřovala Krista, Pána všech.“ Prastaré zápisy

jabloneckého kláštera vypravují jako naprosto hodnověrné, že kdysi paní Zdislava bez vědomí svého chotě dala uložit do svého lůžka nemocného chudáka. Dověděl se o tom, přiběhl rozhněvaný pan Havel, strhnul pokrývku s lůžka, a místo domnělého chudáka uviděl na lůžku krásný obraz Ukřižovaného. To vypravování jasně ukazuje, jak blahoslavená Zdislava měla Ježíše Krista za střed, ohnisko, srdce a cíl veškerého svého životního díla.

Její život v třetím řádě svatého Dominika, její veliká spolupráce s takovými světcí, jako Hyacint a Česlav, jen ještě více prohloubily její dosavadní ústřední životní hledisko. Neboť dominikánský život apoštolský jest podstatně postaven na této myšlence, jak to vyjadřují původní stanovy řádu těmito slovy: „Všude jakožto muži, kteří usilují konati spásu svou a bližních, řeholnický a čestně jednejte, jako muži evangelia, jdoucí ve stopách Spasitelových. Neboť nebeský Hospodář, nejvyšší původce víry, zasadil si řád Kazatelů do ráje Církve jako plodný strom, aby se těšil jeho krásou, sytil úrodou a usmířoval lahodností ovoce.“ Tak blahoslavená Zdislava našla sourodý příklad, svaté odůvodnění a uvědomělé prohloubení svého dosavadního životního smýšlení, vše konati s Ježíšem Kristem, pro něho a v něm. Aby on byl nejen cílem, nýbrž i cestou, začátkem a koncem. A tak i konec jejího života vyznívá tak krásnou písní, jak jen lze mysliti po takovém životě: „Svaté svátosti přijala se svatou vroucností, potom Ježíši, svému Spasiteli říkala slova nejněžnější lásky, jemu poručela svou čistou a nevinnou duši a do jeho přesvatých rukou odevzdala svého ducha.“ Zdá se nám pak samozřejmý důsledek takového života, když jej staroboleslavská kronika líčí skoro týmiž slovy, jako sám božský Spasitel líčí výsledky svého života poslům od Jana Křtitele. Spasitel řekl: „Jděte a zvěstujte Janovi: Slepí vidí, chromí chodí, malomocní se očisťují;“ kronika píše: „O zázracích paní Zdislavy: Žena svatého života, paní Zdislava, ode-

šla ze světa a skrze ni docházejí ubozí veliké útěchy; pět mrtvých vzkřísila Boží silou, mnohým slepým navrátila zrak, chromé a malomocné uzdravila mnohé." Pán chodil, „dobře čině“. Protože On byl středem a cílem i vzorem, nejhlubší myšlenkou veškerého jejího života, měla Zdislavina apoštolská činnost podobný účinek jako činnost Jeho.

Všechny právě apoštolské duše vedla myšlenka, že hlavou pro veškeré jejich životní úsilí jest Ježíš Kristus. Hluboce a zřetelně to vyslovil nejuvědomělejší apoštol, svatý Pavel. A svatý Tomáš Akvinský podává podrobné vědecké vypracování této základní pravdy křesťanského života. Celá Církev (tedy je v tom obsažen každý křesťan, žijící v Církvi), jest jedno tajemné duchovní tělo Kristovo, podobně jako je tomu v přirozeném lidském životě s tělem a jeho součástkami. Tam hlava jest pořadem první částí člověka; v hlavě jest soustředěn život a pohyb všech zevnějších i vnitřních smyslů, pohyb a řízení všech skutků člověka je z hlavy.

To vše duchovně přísluší Kristu. Neboť nejprve všichni dostali milost s ohledem na milost jeho; on má největší plnost milosti; svou silou dává milost všem členům Církve, jak praví svatý Jan: Z jeho plnosti všichni jsme přijali. I tělo člověka dostává sílu, kterou jako milost máme od Ježíše Krista, aby, podle svatého Pavla, mohlo ve všech svých zevnějších úkonech sloužití spravedlnosti vytrvale, až k zajištění věčné slávy i pro tělo. Tak prostě všechno jest od Ježíše Krista a skrze něho, čeho se dostává duši a čeho duše potřebuje.

Úžasnou velikost a krásu této myšlenky jest viděti z další nauky Andělského učitele, že milost, kterou křesťanská duše dostává od Ježíše Krista, jest podstatně táž milost, kterou má sama nejsvětější duše Ježíše Krista, čili, že milost naše jest podílem na osobní milosti přesvaté duše Ježíše Krista. Proto vždy uvědomělé křesťanské duše soustřeďovaly svůj život na Ježíše Krista. Věděly, že čím soustřeďenější jest na něho jejich život, tím

že se krásněji a úplněji uskutečňuje ono slovo z prvních dob křesťanských: křesťan, druhý Kristus.

Ale jest ještě jiný důvod, proč je třeba zvláště soustřeďovati celý život na Ježíše Krista jako ohnisko všech myšlenek a skutků. Svatý Tomáš jej naznačuje v nauce, jakým způsobem jest Ježíš Kristus hlavou všech lidí: „Vezme-li se všeobecně celý čas světa, jest Kristus hlavou všech lidí, ale v různém stupni. Nejprve a hlavně jest hlavou těch, kteří jsou již s ním spojeni ve věčné slávě. Za druhé těch, kteří jsou s ním spojeni skutečnou láskou. Za třetí těch, kteří jsou s ním spojeni pravou věrou. Za čtvrté jest hlavou těch, kteří teprve mohou býti s ním spojeni, a podle ustanovení Božího také s ním spojeni budou.

Stupnice ukazuje, kde je cesta k největší síle od Ježíše Krista, jako hlavy Církve a jako hlavy veškeré církevní práce veřejné i soukromé. Ovšem víra, ale ta až na třetím místě, není-li spojena s láskou k Bohu, to jest, není-li duše ve stavu posvěcující milosti, při které jest průvodkyní svatá láska. Na druhém místě jest láska a protože je před láskou již jen vypočítávána nebeská blaženost, jest na prvním místě v pozemském životě láska cestou ke spojení se silou Ježíše Krista.

To jest poslední užitek z apoštolského života blahoslavené Zdislavy pro duše apoštolsky činné. Že totiž láska k Bohu se musí vyznačovati výrazným lnutím k Ježíši Kristu, Synu Božímu a hlavě veškerého jejich života. První apoštolové řekli: Opustili jsme všechno a šli jsme za tebou. To platí také pro apoštoly posledních dob. A také pro každý křesťanský život, má-li býti životem duchovně úspěšným. Tehdy jest zbožnost, láska, práce nejhlubší a nejpronikavější, když vědomá a jemná láska k Ježíši Kristu má první a hlavní a ničím nezastiňované místo v duši a v žití, a také ovšem ve všech pobožnostech a úkonech náboženských. To máme v blahoslavené Zdislavě. Kéž se staráme, aby ten poklad neležel ladem.

VITĚZOVÉ

1. svazek I. ročníku.

P. Lect. Prim. Emilián Soukup O. P.

BLAH. ZDISLAVA BERKOVNA

vzor Katolické akce.

Vydáno

za redakce Josefa Papici

v lednu L. P. MCMXXXIV.

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských
v Olomouci.

Na lepším knihovém papíře vydáno

jedno sto číslovaných výtisků,

z nichž prvních pět je neprodejných.

MIRABILIS DEUS IN SANCTIS SUI!

všechno jeho dílo jest převzácným odkazem a velikou školou neumdlévající nadpřirozené lásky a horlivosti pro království Boží, proto Stojan není jen moravský, jest celého národa a celé Církve ozdoba znamenitá. V Cinkově životopise není chvíle života Stojanova a není díla, které by nebylo zachyceno v žádoucí podrobnosti a zhodnoceno s nejvyššího hlediska. Nyní zbývá nám dokončiti splátku dluhu Stojanovi a dílu přispěti k největšímu rozšíření, jest poměrně laciné a určeno mnohým generacím. jp.

LIVRE DU CENTENAIRE (Beauchesne, Paris). I. sv., str. 320 a 11 tab., cena 30 frs. — K stému výročí Společnosti sv. Vincence, založené Ozanamem blažené paměti, vydává Beauchesnovo nakladatelství veliké dvojsvazkové dílo, z něhož vyšel první díl, věnovaný dějinám a rozšíření konferencí vincenciánských po celém světě. Spolupracovali povolání odborníci: Cellier, Chouard, Fliche, de Francqueville, Goyau, Heinrich, de Lanzac, Lewandowski, Verhaegen a Zeiler. Text doplňují přehledy a tabule statistické. Vzácný pomník křesťanské lásky k bližnímu.

BABLER O. F.: Kvítka Zeleného ostrova. (Nákl. vlastní, Samotišky.) Str. 57, cena 15 Kč. — Málo známe poklady duchovní tvorby „ostrova svatých“, Irska. Proto vděčně přijímáme krásný Bablerův výbor pečlivě přeložených pověstí a legend o irských světcích. Moderní duše okřeje ve vánku zbožnosti a víry irského lidu. Na tuto knížečku vše upozorňujeme.

JOANNÉS G.: Deux âmes vers les cimes. (Téqui, Paris.) Str. 234, cena 11 frs. — Románové roucho cesty dvou duší, muže a ženy, zpřístupňuje hluboké pravdy vnitřního života a výstupu na horu dokonalosti a spojení s Bohem. Knížka nevšedního zrna, která může prokázati mnoho dobra mladých duším, aby z přirozených snah duše po druhé duši dovedli učiniti prostředek výstupu.

ROUET DE JOURNAL S. J.: La vie merveilleuse du P. Coince. (Beauchesne, Paris.) Str. 124, cena 6.50 frs. — S podivem jest, že francouzská biografie dosud málo se věnovala psancí revoluce, psancí z pronásledování jesuitů v Rusku, neúnavnému apoštolu P. C., jehož památku lid v Lavalu stále ctí. Mimořádné projevy milosti, přemáhání a oběti, oheň horlivosti pro duše; život, který jest vždy školou.

THOMAS ANT., SS. CC.: Un gran misionero. (La Esperanza, Palma del Mallorca.) Str. 581. — Mladá diecésní kongregace španělská Nejsv. Srdce Ježíšova a Mariína brzy po smrti (1909) svého zakladatele P. Jáchyma Roselló y Ferrá seznamuje obec věřících s jasnou postavou horlivého apoštola exercicií a úcty k nejsvětějším Srdcím. Jest zřejmo, že Španělsko nepozbylo ducha ži-

vé a plodné víry, jenž jeho chloubou v dějinách. Život P. Jáchyma jest novým vítězstvím duše věrné a oddané vanu milosti. Kromě velkého díla vydán stručnější životopis o 80 stranách.

TROCHU FRANCIS: L'admirable vie du Curé d'Ars. (Vitte, Lyon.) Str. 238, cena 10 frs. — Autor vydává po velikém životopisu sv. Jana V. nové zpracování, stručnější, které přijde vhod širším kruhům; i v kratším díle jest světcův obraz živý a bohatý, nikdy nevyčerpatelný v duchovní hlubokosti kněžské svaté duše. Nelze omezit životopis sv. Jana V. jen na duchovní, každá horlivá duše může býti jeho žákem.

THONNARD F. J., AA.: Saint Bernard. (Bonne Presse, Paris.) Str. 104, cena 1.75 frs. — V „Belles vies“, laciné sbírce podobné našim Vítězům, vydává B. P. svěží životopis velikého světce a církevního učitele sv. Bernarda. Poslouží za úvod k četbě velikých děl o světcích.

KATOLICKÉ MISIE, náš Věstník Díla šíření víry, počínají vycházeti v nové úpravě a hlubotiskem. Katolické misie chtějí proniknouti do každé katolické rodiny, i do vašeho příbytku. Pozvěte je přihláškou za odběratele nebo aspoň žádostí o ukázkové číslo; stojí ročně pouze 10 Kč! Administrace Katol. misí, Praha IV., 36.

DE GAIFFIER: Vita beati Raimundi Lulli. (Analecta Bollandiana, Bruxelles.) Str. 50. — Separátní otisk z A. B. přináší kritické vydání anonymního životopisu Rajmunda Lulla, jehož osobnost zasluhuje pozornosti, jest tak bohatá významem dějinným. Kritický text předchází obšírný přehled rukopisných pramenů i důležitých publikací. Poznáváme důkladnost a vědeckou přísnost bollandistů.

PESENDORFER FRIEDRICH mons.: Künstlerinnen und Schriftstellerinnen in Nonnenkleide. (Christliche Kunstblätter, Linz.) Str. 228, cena 10 S. — Jedinečné dílo, věnované soupisu účasti řeholních sester na vybudování křesťanské kultury umění literárního i výtvarného. Nikoliv pouhý součet, ale velkolepý přehled minulosti i přítomnosti, podle okolností informuje stručně o řádu, hodnotí díla sester, doprovází četnými ilustracemi. Věnuje větší pozornost sestrám německým, ale nepřehlídí proto jiných národností. Nejlepší apologie kulturního významu klášterů ženských. Jak bychom toužili po podobném díle, věnovaném našim ženským klášterům! Mnohé zrno ryzího zlata leží zapomenuto! Pesendorferova kniha potěší každého přítele klášterního života a životopisectví.

Cena 3 Kč.

Měsíčník Vítězové. Revue Na Hlubinu. Edice Krystal. Vydávají profesoři bohosloveckého učiliště řádu dominikánského v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tisknou Lidové závody tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o. v Olomouci.